

wn

13/2021

ročník 124
30. březen

učitelské noviny

týdeník pro učitele a přátele školy

JAK ZAČÍT S INTEGROVANÝM POLYTECHNICKÝM VZDĚLÁVÁNÍM

Příklady dobré praxe se objevují po celé zemi

7

PROČ
NEHOLDUJEME
POHYBU?

8

MÍT ŠTĚSTÍ
NA ŘEDITELE

16

JSME NA NAŠE
ŽÁKY A STU-
DENTY HRDÍ!

22

REVIZE
RVP – VĚC
(NE)VEŘEJNÁ?

cena 49 Kč

www.ucitelskenoviny.cz

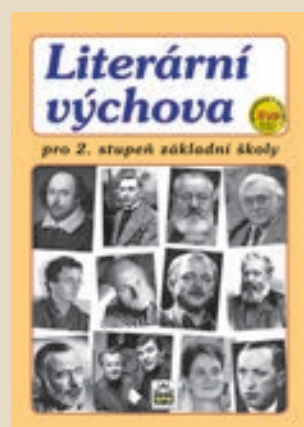
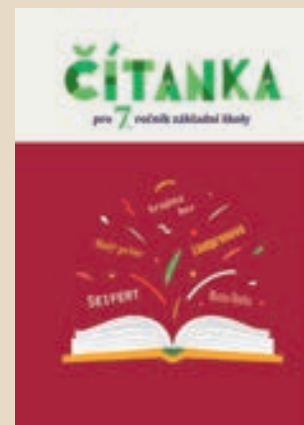

Čítanky pro 6.–9. ročník základní školy

Josef Soukal

Osvědčená čtyřdílná řada čítanek zkušeného autora je určena žákům druhého stupně základní školy. Je plně v souladu s aktuálním vzdělávacím programem. Uvádí vyváženě jak texty z klasické literatury, tak texty z literatury pro děti a mládež. Usiluje o aktivní čtenářství a přináší zajímavé náměty k úvahám a činnostem.

V aktualizovaném vydání jsou některé ukázky rozděleny do dvou částí, aby byly pro žáky čtenářsky uchopitelnější. Učebnice mají pevnou vazbu a jsou opatřeny jednotnou schvalovací doložkou MŠMT.

Literární výchova pro 2. stupeň základní školy

Josef Soukal

Osvědčená publikace je určena pro výuku literární výchovy na 2. stupni základní školy, případně v nižších ročnících víceletých gymnázií. Tvoří vhodný doplněk čítanek pro 6.–9. ročník základní školy, jejichž autorem je Josef Soukal. Uplatnění však nalezne i ve spojení s kteroukoli jinou čítankovou řadou, kterou školy používají. Tato učebnice doplňuje čítanky o chronologický pohled na literaturu světovou i národní a o přehledný výklad literárněvědných pojmů adekvátně obsahu RVP pro základní vzdělávání. Součástí výkladového textu k vývoji literatury i k jednotlivým literárním pojmům je bohatý výběr ukázek, které doplňují a rozšiřují výběr textů obsažených v čítankách. Třetí, upravené vydání

Cestovní ruch pro SŠ a veřejnost

Daniela Drobná, Eva Morávková

Publikace poskytuje základní orientaci v oblasti cestovního ruchu. Je určena žákům středních škol (zejména pro studijní obor hotelnictví a turismus), ale i všem zájemcům, kteří by chtěli v této sféře podnikat. Řadu poznatků mohou využít i účastníci cestovního ruchu.

Ve výkladu jsou zpočátku vysvětleny základní pojmy a v dalších kapitolách je cestovní ruch probírán ze všech důležitých úhlů pohledu. Výkladový text je doplněn příklady z praxe, modelovými situacemi z průvodcovské činnosti, ale také odkazy na zdroje poskytující rozšiřující poznatky – např. na webové adresy a čísla základních právních norem. Prověření znalostí umožňují otázky a úkoly průběžně zařazované v textu a v závěru kapitol.

Třetí, upravené vydání vychází z novelizovaného zákona o cestovním ruchu, který nabyl účinnosti 1. 7. 2018, má novou grafickou úpravu a je oproti předešlému vydání barevné.

Informace a objednávky

www.naseucebnice.cz

Z OBSAHU

4–6 Téma týdne

JAK ZAČÍT S INTEGROVANÝM POLYTECHNICKÝM VZDĚLÁVÁNÍM

Příklady dobré praxe se objevují po celé zemi

7 Aktuálně

PROČ NEHOLDUJEME POHYBU?

8–10 Sonda

MÍT ŠTĚSTÍ NA ŘEDITELE

Školní psycholog může být pro školu pomocí i prestiží

11–13 Sonda

MIMOŘÁDNÉ VYUČOVÁNÍ V MIMOŘÁDNÉM ČASE

Vybrané školy podporují děti pracovníků, které potřebujeme nejnaléhavěji

14 Jak to vidí

Václav Martin:

SVĚT SE ZMĚNIL

16–19 K věci

JSME NA NAŠE ŽÁKY A STUDENTY HRDÍ!

Ředitelé zdravotnických škol si velice váží jejich nasazení v době pandemie

20–21 Zrcadlo praxe

DISTANČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠKOLCE?

21–22 Zrcadlo praxe

REVIZE RVP – VĚC (NE)VEŘEJNÁ?

22–24 Zrcadlo praxe

RIZIKA VE VZDĚLÁVÁNÍ V COVIDOVÉ DOBĚ

24 Ohlasy

PŘÁTELE, BUĎTE CHYTRÍ

25 Ze zahraničí

26–29 Kaleidoskop

Neznámé končiny?

Jak píšeme v následujícím Tématu týdne, integrované polytechnické vzdělávání, které se stává stále více – v dobrém slova smyslu – módní záležitostí, má bezpochyby sílu výrazně zlepšit kvalitu vzdělávání v základních i středních školách. Tento fenomén totiž nezahrnuje jen práci ve školních dílnách, seznámení se s pilkou, frézkou, hoblíkem nebo šroubovákem. Je daleko komplexnější. V principu je především integrací přírodovědné a technické složky vzdělávání s přesahem do všech dalších předmětů, které lze jen vypočítat. Vždyť díky tomuto pedagogickému přístupu je možné od vyčíslení plochy geometrického tělesa v hodině matematiky nebo v rámci nějakého ICT projektu dostat se poutavou formou k dějepisu, filozofii, občance i umění. A dokonce si i něco ve školních laboratořích a dílnách vyrobit, vyzkoušet, zkrátka zaexperimentovat si. Když se do takové výuky vhodně vloží podnik nebo živnostník ze sousedství, nebo pomohou s vybavením či radou z blízkého odborného učiliště, jen dobře.

A je také dobře, že si vědecké ústavy, mnohé školy a řada učitelů rostoucí význam integrovaného polytechnického vzdělávání uvědomuje a mění věci k lepšímu. Zvlášť důležitá ale je a bude odezva z fakult vzdělávajících učitele. Už vlastně zbyly jen dvě, které si ponechaly obory zaměřené na techniku. V takové situaci se jen velmi těžko hledají styčné mezipředmětové a technické vazby mezi vysokoškolskými studijními programy pojatými úzce aporbačně. Přitom mít aprobovaného fyzikáře, který dokáže – i díky svým znalostem, které načerpal v rámci své vysokoškolské přípravy – zaujmout žáka zajímavými vztahy k tématům, třeba veskrze humanitním, je nesmírně cenné. A bohužel stále ještě poměrně ojedinělé, tedy alespoň se zdá.

Na druhé straně ruku na srdce, neměly by ale být právě tyto mezipředmětové interakce, ať už se jim říká STEM nebo jinak, zcela přirozenou výbavou každého dobrého kantora? Nebo je nutné neustále některé

věci zdůrazňovat a připomínat a utrácet obrovské sumy peněz v projektech, které vlastně jen pojmenují problém starý dlouhé desítky roků. Možná by bylo moudřejší místo objevování nových svétadílů soustředit se na věc samu. Přímou podporu školy efektivní změnou kurikula, sdružit podniky, vědecké instituce a třeba i zřizovatele, aby umožnily splnit kantorova přání, když dostane chuť svou výuku učinit zajímavější, ale jako solitér má jen omezené možnosti. Ano, je to řádově obtížnější než o tom neustále přemýšlet, projektovat a přijímat povrchní opatření. Pro nadšené učitele nebyla integrovaná polytechnická výuka nikdy neznámou končinou. Je ale třeba strhnout i ty ostatní.

Je tu ale momentálně jedna faktická objektivní překážka. Doposud jsme se bavili o školách v době míru. Covid ale polytechnickému vzdělávání, nebo alespoň jeho části, udělal pěkně tlustou čáru přes rozpočet. U monitoru počítače si žáci na experimenty, dílenská cvičení atd. ani nesáhnou. Distanční výuka se zaměřuje jen na to nejnútnejší a zůstává otázkou, do jaké míry tato nouze přispěje ke změně učiva. A objevuje se další s pandemií spojená otázka – chystá se plán obnovy českého školství (jeho kontury by měly být představeny v tomto týdnu). Je přitom jasné, že právě jeho podoba může výrazně mezipředmětové vztahy ovlivnit. Jestli v dobrém či špatném, to se teprve ukáže. Budou se obnovovat a žákům do hlavy lít (například v doučovacích kempech o prázdninách či v odpoledním volnu) celé obsahy neprobraného učiva? Nebo se spíš půjde po souvislostech a věcech důležitých pro dobré uplatnění v pracovním a osobním životě? Na první dobrou by se dalo odpovědět, že se tradičně půjde tou snazší a roky osvědčenou cestou. Nicméně doufejme, že to tentokrát půjde i jinak.

Petr Husník

Kresba: Václav Hradecký

Učitel'ské noviny, týdeník pro učitele a přátele školy

Založeny Josefem Králem v Praze roku 1883

Uzávěrka čísla 26. 3. 2021

Foto na obálce: Shutterstock

JAK ZAČÍT S INTEGROVANÝM POLYTECHNICKÝM VZDĚLÁVÁNÍM?

Příklady dobré praxe se objevují po celé zemi

Polytechnické vzdělávání je stále častěji skloňovaným termínem. Týká se nejen žáků v základních školách, jak by se mohlo zdát, protože zde byla dlouho opomíjena, ale i přípravy budoucích učitelů, kteří by přece měli umět ve své práci navázat mezipředmětové vztahy s přesahem do světa moderních technologií i manuální práce.

Jak můžeme začít s výukou podle principů STEM, tedy třeba s integrací témat technických, přírodovědných a environmentálních ve středních i základních školách v situaci, kdy i budoucí učitelé jsou na pedagogických fakultách stále vzdělávání v předem daných aprobačních a připravování na výuku jednotlivých předmětů? To byla hlavní otázka online setkání pořádaného Národním pedagogickým institutem pod názvem Integrované polytechnické vzdělávání s příznačným podtitulem Jak začít (šlo o webinář projektu P-KAP).

Škála nástrojů

Na úvod webináře vystoupila Helena Koldová, děkanka Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích – tedy instituce, která se tímto tématem dlouhodobě a prioritně zabývá.

Podle jejích slov se fakulta snaží vybudovat koncept polytechnického vzdělávání budoucích učitelů, a to i s pomocí námětů od ředitelů středních a základních škol či za spolupráce se zřizovateli těchto škol. Ideových východiskem fakulty je prý Inovační strategie ČR pro roky 2019–2030 z dílny vládní Rady pro výzkum, vývoj a inovace.

V tomto dokumentu se říká, že ačkoli Česko disponuje kvalitním vzdělávacím systémem, právě oblast polytechnické výuky je permanentně podceňována. Například chybí propracovaný koncept STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics), který by měl být základním klíčem nového kurikula. Víme, že v základních školách chybí předmět zaměřený

na techniku, který by rozvíjel technické myšlení, aplikovatelné dovednosti, či dokonce jemnou motoriku. A konečně také víme, že v tomto směru není dostatečně vzdělávání učitelů a že pro základní školy je často velmi obtížné využít odborníky z praxe. Pro změnu technikou i odborníky vybavené střední odborné školy nejsou v tomto směru dostatečně propojeny se školami základními.

Děkanka Koldová hovořila například o zavedení předmětu Technika do druhého stupně základních škol s tím, že tímto směrem zaměřené učivo by se mělo průřezově dostat i do kurikula stupně prvního, což je aktuální téma řešené v rámci revizí RVP ZV. Padla také zmínka o vzniku národního systému s prvky duálního

vzdělávání ve středním odborném školství a o podpoře celoživotního vzdělávání. A také o vysokoškolském vzdělávání pedagogů, v němž by měly být podpořeny studijní programy zaměřené na pokročilé technologie. „Vždyť jen dvě pedagogické fakulty v České republice, českobudějovická a olomoucká, si zachovaly obory jako základy výrobní techniky se zaměřením na vzdělávání,” upozornila H. Koldová.

To vše by podle ní mělo být zasazeno do obecnějšího strategického rámce. Proč? Protože právě teď se rodí takzvaná generace alfa. „Jde o generaci dětí, která přijde do škol během několika let, která bude velmi domorodá v počítačových technologiích a již patří budoucnost. Nyní přijímáme do studijních programů budoucí učitele, kteří za pět šest let budou vzdělávat právě tyto žáky po dobu dalších deseti patnácti let. Přitom na druhé straně dnes nevíme, jak bude společnost vypadat. Mluví se o tom, že do pěti let zmizí minimálně třetina současných povolání a u těch, která zůstanou, dojde k proměně jejich podoby. To znamená, že musíme mluvit o Strategii 2030+, o Strategii digitálního vzdělávání, o gramotnostech – tedy o nepředávání hotových obsahů, o metodických kabinetech, revizích RVP, ICT ve výuce, učebnicích a integraci obsahů vzdělávání,” uvedla H. Koldová.

Dodejme, jak v této souvislosti chápeme integraci vzdělávacích obsahů (i z hlediska integrace polytechniky) – jako zprostředkování učiva v přirozených kontextech, ve zkušenostech z běžného života... jako záměrné vytváření vzájemných vztahů mezi jednotlivými osvojovanými poznatky a vědomé vytváření mezipředmětových vztahů...

Příklad z Písku

Příklady z praxe jsou samozřejmě nejlepším průvodcem po tématu, které ještě není příliš zažit. Ostatně implementace prvků polytechnické výchovy a konceptu STEM probíhá asi v každé škole. Ne všude ale překročí rámec nahodilých aktivit

a ne všude kantoři zapřemýšlí o nějakém systematictější přístup. Inspirativní jsou v tomto ohledu zkušenosti například z gymnázia v Písku, které nabízí čtyřleté, šestileté a osmileté obory.

Začneme vyjmenováním nutných podmínek pro toto vzdělávání. „Jsou to peníze, pochopení vedení školy a zřizovatele a dostatečné nadšení nás obyčejných kantorů,“ uvedl na webináři učitel písckého gymnázia Marek Tyle. Když i jedna z uvedených podmínek chybí, soukolí se zadrhává. Ale vlastně je tu ještě jedna podmínka, možná nejdůležitější, a tou je redukce učiva, jak se o ní aktuálně široce diskutuje vzhledem k revizím kurikula a distanční výuce. Redukce ve smyslu zaměření učiva na běžný život, což obnáší i větší zastoupení praktických činností a osobních zkušeností.

„Ve všech oborech u nás na gymnáziu probíhá začleňování prvků STEM ve třech rovinách – ve speciálních předmětech k tomu určených, v běžné výuce v předmětech, které mají ke STEM blízko, a pak jsou to jednorázové mimořádné akce,“ uvedl M. Tyle. Co se týče speciálních předmětů v osmiletém programu, jde o dva – povinný Design a konstruování v primě a v sekundě o volitelný Fyzika vlastníma rukama.

„Oba do jisté míry nahrazují pracovní vyučování, které probíhá v základních školách. U nás je vyučují fyzikáři. Žáci tak mají možnost se dostat k navrhování a vytváření určitých jednoduchých výrobků

Juice Verve / Shutterstock

s vazbou na fyziku a techniku,“ vysvětlil učitel a svá slova doložil obrázky vodních hodin, siloměrů, magnetického jeřábu či katapultu.

„Na vyšším gymnáziu v povinných klasických předmětech, jako je Fyzika, Chemie, Biologie, jsou zakomponovány laboratorní práce, a v předposledním ročníku studia máme volitelný předmět, který jsme nazvali Fyzika pro techniky, kde se rovněž pracuje v laboratoři a kde žáci například v různých modulových soupravách sami navrhují experimenty, provádějí je a vyhodnocují. Začleňování prvků STEM dává me prostor i v běžné výuce. Ve svých ho-

dinách, tedy ve fyzice, provádím takzvané žákovské experimenty, které si děti samy připraví a před třídou pak prezentují. A pak zadávám projekty – například jsme vypouštěli horkovzdušný balon... A konečně jde o simulace a modelování, což obnáší práci na počítači, práci se softwarem,“ popsal M. Tyle jen menší část aktivit týkajících se speciálních i běžných předmětů vyučovaných na písckém gymnáziu.

A zbývá začleňování prvků STEM při mimořádných akcích. V tomto případě už z hlediska polytechnického vzdělávání můžeme hovořit o přímém kontaktu s realitou. ▶

Aktuální stav v polytechnickém vzdělávání v ČR

V českém systému převažuje scientistické paradigma, které zdůrazňuje dodržování struktury přírodních věd ve vzdělávání. Toto tradiční „předmětové“ pojetí neumožňuje začlenění učiva vázaného k technice do ostatních, zejm. přírodovědných předmětů.

V globálním kontextu je možné uvažovat přibližně o 350 let trvající historii přírodovědného vzdělávání. Rozvoj přírodovědného vzdělávání je v jednotlivých obdobích spjat s rozvojem přírodovědného praktického i teoretického poznání, s rozvojem výroby, techniky a technických aplikací, definováním celospolečenských požadavků a cílů. Postupně tak stoupají nároky společnosti na kvantitu i kvalitu přírodovědného (a technického) vzdělávání. Vznikají nové vývojové směry, utváří se nová paradigma, která na tyto změny reagují.

V českém systému převažuje scientistické paradigma, které zdůrazňuje dodržování struktury přírodních věd ve vzdělávání. Jejich uplatňování vede k osvojování základních pojmů, modelů a principů jednotlivých věd, jejichž vý-

znam si žák osvojuje převážně pamětně a dovednosti získává formou navykání. Vyučovací předměty jsou koncipovány jako tzv. „malé vědy“ představované výběrem poznatků. Těchto malých věd je pak zastoupeno v každé oblasti vzdělávání několik (v přírodovědném vzdělávání např. biologie, fyzika atd.). Scientistické pojetí není charakterizováno pouze výběrem poznatků, ale také jejich seskupením do systému, který se blíží obvyklému vědeckému uspořádání dané vědy. Uvedené uspořádání však neodpovídá vývojovým možnostem dítěte v mladším a středním školním věku a způsobuje tak roztržičnost a izolovanost poznání žáka. Zároveň toto tradiční „předmětové“ pojetí neumožňuje začlenění učiva vázaného k technice do ostatních, zejm. přírodovědných předmětů. Mezi přírodními vědami a technikou totiž existuje podstatný rozdíl: „Na jedné straně vědění a porozumění, na druhé straně užití těchto vědomostí k něčemu praktickému. Věda vytváří představy o tom, jak svět funguje, zatímco ideje v technice vyúsť v použitelný předmět. Technika je mnohem starší než věda.“ Technika jako obsah vzdělá-

vání podléhá zákonům přírody – může být rozšiřována na základě přírodovědného poznání, ale rovněž může i přírodovědné poznání předcházet.

Tento stav nadále prohlubuje deficit technické vzdělanosti u mladé generace a projevuje se i v klesajícím zájmu o technické vzdělání a technická povolání.

Jedním z možných východisek z této situace mohou být opatření směřující v souladu s konceptem STEM k polytechnickému pojetí vzdělávání, které reflektuje:

- společenské změny,
- rozvoj vědeckého a technologického výzkumu a vývoje,
- aktuální témata a problémy: globální ekologické otázky, trvale udržitelný rozvoj, klesající oblíbenost technických a přírodovědných oborů,
- interdisciplinární vztahy,
- integraci obsahů předmětů,
- redukci obsahu učiva a zaměření na běžný život, zvýšení zastoupení praktických činností a osobních zkušeností.

Zdroj: NPI ČR

► „Tyto akce jsou už zaměřeny napříč všemi předměty, netýkají se tedy jen fyziky, matematiky nebo chemie. Jde o různé typy exkurzí, ať už do výrobních podniků (strojířny v Milevsku), anebo technických památek (Buškův hamr, historická elektrárna v Písku) či muzea, hvězdárny atd. Žáci si oblíbili také interaktivní výstavy typu Techmánie, zvláště proto, že si mohou věci osahat. Do školy si zveze Úžasné divadlo fyziky, které jezdí s interaktivním představením, ve kterém předvádí různé fyzikální experimenty. Naše škola ale není jen organizátorem, ale často zaštiťuje nějakou akci či projekt, které si žáci vybírají sami. V tomto směru se nám velmi osvědčila spolupráce s píseckým domem dětí a mládeže nebo s místním Radioklubem, kde mohou žáci vyrábět například modely robotických vozítek. A dokonce si žáci hledají vlastní cesty realizace v oborech, které je baví, a škola jim nabízí zázemí. Příkladem jsou naši dva čtrnáctiletí studenti, kteří školu požádali o spolupráci a záštitu v rámci jedné mezinárodní astronomické soutěže, do které se sami přihlásili a která nakonec skončila jejich vítězstvím a naší společnou cestou do největší astronomické observatoře na světě v Chile na vrcholu hory Paranal. Takové zážitky se studenty a s jejich úspěchy jsou pro učitele vždy velkým zadostiučiněním a velkou motivací.“

Tím se M. Tyle dostal k přípravě učitelů, na kterou je třeba při začleňování prvku STEM do výuky klást samozřejmě důraz. Na píseckém gymnáziu má další vzdělávání učitelů velkou podporu, ať už jde o jednorázové akce, školení, workshopy, nebo o různé formy dlouhodobější spolupráce – například v rámci projektů vysokých škol (Matematech).

Už na základce

Kdy by měla polytechnická příprava začít? položila si na webináři otázku učitelka Jana Doležalová z vimperské Základní školy ve Smetanově ulici. A sama si odpověděla: „Pokud nezačneme už na základní škole, bude pozdě.“

Škola, kde učí, je obecně považována za špičku v oblasti finanční gramotnosti. Navštěvuje ji 300 žáků, přičemž v samotném městě Vimperk žije zhruba 8 tisíc obyvatel. Ve městě také sídlí elektrotechnická firma Rohde-Schwarz, která zaměstnává 800 pracovníků, a o tu teď jde.

„Z toho plyne, že naši žáci jsou potenciální zaměstnanci této firmy,“ poukázala na přirozený most mezi školou a firmou J. Smetanová. „Každá škola jistě pořádá celou řadu exkurzí, kdy žáci navštíví provoz, seznámí se s ním, ale nenaplní to cíl, který jsme si stanovili my. Na exkurze jsme se zkrátka začali dívat trochu jinak.“

Exkurze musejí být podle ní zacílené. Svou představu pak učitelka z vimperské školy demonstrovala na dvou příkladech, které

se vážou k firmě Rohde-Schwarz a které vznikly na půdorysu matematiky. Tedy předmětu, který spojit s praxí nebývá jednoduché. „Chceme ukázat žákům, že příklady, které řeší ve škole, nejsou odtržené od života.“

První projekt se jmenuje Šroubování, je určen osmákům a je dílem týmu učitelů. Jak zní? „Do Rohde-Schwarz přišla nová zakázka na zesilovač pro televizní vysílání. Elektronické moduly je třeba připevnit ke chladiči 200 šroubky. Vzhledem k tomu, že ještě nemáme naprogramovaný šroubovací automat, musí vše zhotovit člověk. Zjistí na cvičné šroubovací desce, za jakou dobu bys ty dokázal splnit daný úkol.“ Je jasné, že kromě teoretických úvah jde v dané úloze o kvalitu práce a zručnost a také o důležitý fakt, že se projektu účastnila i děvčata.

Žáci zahájili řešení úkolu ve školních dílnách, kde šroubovali do cvičné desky. Poté přešli do učeben informatiky, kde informace zpracovali do tabulek a grafů a začali je zpracovávat z hlediska statistiky. Pak je čekala hodina matematiky. Přišli s hotovým materiálem, z něhož mohli vytvořit úkol pro společnou práci – měli vytvořit tým pěti žáků a spočítat, za jakou dobu by daný úkol splnili, kdyby pracovali společně.

A nakonec klíčová otázka, která směřuje k vyhodnocení celé úlohy: „Nyní již máme naprogramovaný šroubovací automat. Za jaký čas dokáže splnit daný úkol? Potřebujeme vůbec ještě lidskou práci?“ Do firmy se nakonec žáci zajdou podívat, jak to celé funguje v praxi.

Ano, příklad ze života, který posiluje mezipředmětové vazby. Ale nejen to. Pro žáky se díky tomu stává provoz firmy známým prostředím a úsilí pedagogů cílící na motivaci žáků a žákyň ke studiu technických oborů má výsledky.

„Pokud škola nemá za sebou silného partnera, pak se do tak velkých podniků nedostane. Nám do firmy otevřela dveře Jihočeská hospodářská komora. Ale to neznamená, že nemůžeme začít v místě spolupracovat s drobnými podnikateli, že prostě nemůžeme začít,“ řekla J. Doležalová. Sama se podílela na podobném projektu s malou rodinnou firmou, z něhož vznikla velmi užitečná metodická příručka z pilotního ověření motivace žáků základní školy pro textilní a oděvní obory při volbě povolání.

Speciální dílny

Příklady dobré praxe najde po republice dost. Na stránkách projektu P-KAP je možné získat inspiraci v řadě projektů základních a středních škol. Jedním z opravdu velkých, který bude stát na skutečně pevných základech, je stavba polytechnic-

kých dílen v Pardubicích za 271 milionů korun. Do chodu Centrálních polytechnických dílen se po dokončení zapojí Univerzita Pardubice. Poskytnete lektory nebo pomůžte s výukovými materiály pro základní a střední školy i veřejnost.

„Chceme společně nabídnout dětem a žákům možnost objevit vědu. Pokud je dokážeme zaujmout už v tomto věku, není třeba se obávat nedostatku zájemců o studium technických oborů nebo ztráty nových vědeckých talentů v našem kraji,“ uvedla prorektorka Andrea Koblížková.

Město podepsalo se školou memorandum o spolupráci. Vzniknout má centrum s moderními vzdělávacími metodami technických a přírodovědných oborů. „Počítáme také s programy na podporu talentovaných žáků ve výzkumných projektech. Centrální polytechnické dílny budou výjimečně nejmodernějšími technologiemi a vybavením,“ dodal náměstek primátora Jakub Rychtecký.

Kdyby byla povinná vojenská služba, spousta kluků by dnes kvůli špatné fyzice nemohla být vůbec odvedena. Je to už pěkných pár let, kdy jsem tohle povzdechnutí slyšela. V 70. letech doporučovali doktoři školákům pět až šest hodin pohybu denně. Teď si promítněte, kolik hodin v pohybu stráví denně dnešní školák. Možná bychom se někdy museli spokojit s minutami.

jde o známky z tělesné výchovy. Že prostě jenom chtějí ty svoje lenochody odšoupnout od počítače a zvednout ze židle.

Není nad kreativitu

Pravda, ve všech školách nepovažují tělovýchovné chvílky za důležité. Na prvním místě jsou takzvané hlavní předměty, proti čemuž není co namítat. K tomu se přidá: Přece nebudeme blokovat cvičením čas u kompu, když se u něj v některých rodinách musí vystřídat víc dětí. Taky pravda.

Tělocvikář, který zatouží, aby s ním děti dvakrát týdně cvičili dvacetiminutovku online, opravdu nemusí v rodinách vzbudit příliš velké nadšení. Ale když se dáte s učiteli a řediteli do řeči,

PROČ NEHOLDUJEME POHYBU?

S amozřejmě že rozdíly tu jsou. Městský byt asi uvězní chlapce nebo děvče daleko pevněji než rodinný domek na vesnici. Sportovec tělem i duší si vždycky nějakou formu rozpoohybování najde. A naopak lenoch vyhledá každou záminku, která mu fyzickou aktivitu znemožní. Přesto příležitosti k pohybu jako by ubývalo. Dopady pandemie se na tom výrazně podepisují. Že bychom s tím opravdu nemohli nic dělat?

Bejvávalo

Co se dá dělat, jsem pamětník. Vrstevníci při těle to neměli ve třídě snadné. Buřt, špekoun... Ví, oproti dnešním zvyklostem to snad ani nadávka není, ale zeptejte se těch, komu byla určena, jak to bolelo! Ostatně dnes už téměř prehistorický film Metráček je toho dokladem. Ačkoli mělo to i svoje světlejší stránky. Lec-koho špičkování spolužáků dokázalo přimět k zvýšené aktivitě. Posilovny rozhodně běžné nebyly, ale zato byla všude otevřená hřiště, i když daleko hůř vybavená, než jsou ta dnešní. Nebo si na ně děti dokázaly proměnit kterýkoli jen trochu vhodný plácek ve svém okolí.

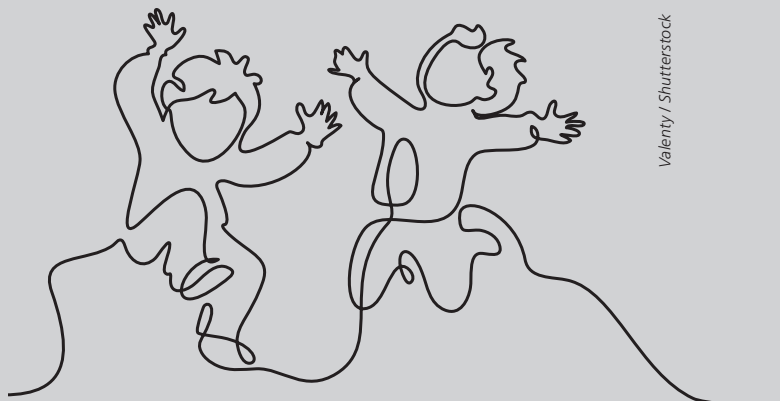
Může se to zdát jako „babička povídala“, ale opravdu stačilo hvízdnout pod okny a už se kamarádi scházeli. Obvyčejná slepá bába, král vysílá své vojsko, lupy a čtyři, vybika, fotbalék... Bez trenérů a zdravotníků. Když si někdo natlouk kolena nebo dostal šupů míčem do hlavy, rodiče právníka nevolali. Máš být šikovnější! Sport byla zábava, do které se děti hrnuly naprosto spontánně a s radostí. Normálka.

Dneska jsme někde úplně jinde. Kdo ví, jestli za to může jiný životní styl, vyšší životní úroveň, nebo pohodlnost... Ovšem teď máme zaručenou omluvku: covid.

Na dálku

Distanční vzdělávání, přesněji asi vzdělávání distančním způsobem, děti přikovalo k počítači. Sotva ráno vstanou, často ještě v pyžamu a se snídaní vedle klávesnice, se připojí k vyučování. Prý dvě, čtyři, šest hodin denně. Nevěřte na duchy! Když konečně skončí vzdělávací zátěž, musejí si přece odpočinout. Klábosení s kamarády prostřednictvím obrazovky nebo displeje telefonu (protože aspoň náhražka socializace pozvedne náladu). Surfování po internetu (třeba najdou něco zajímavého), sledování filmů, spotů z YouTube a vůbec. Pardon, ještě jsem zapomněla na akční hry. Nějak se odreagovat musejí. Kde že je v tu chvíli čeština, matika nebo angličtina, o dalších předmětech nemluvě...

V té naší škole se asi zbláznili! Představte si, že těm chudákům dávají i úkoly z tělocviku. Takové přetěžování! Tohle upřímné zděšení jsem zaznamenala poměrně často. Bohužel. Rozhořčené maminky vůbec nenapadlo, že učitelům v této době opravdu ne-

Valenty / Shutterstock

zjistíte, že nápadů, jak přenést tělocvik do bytu nebo na zahradu, není málo.

Rada z jedné sborovny: Najdu si pár cviků, které vypadají zajímavě a děti je ze školy neznají, nahraji je na video, přidám na školní web a kdo chce, může si je pustit. Dobrou motivací pro náctileté dívky je: Stoupni si na váhu! Co s tebou izolace provedla?

Učitelky také zdůrazňují tanec. Však ty, co mládež miluje, k cvičení nemají daleko. Tak: Pusťte si muziku a jedeme!

Nepředcvičuji, nedělám si iluze, že by to děti bralo, vysvětloval další učitel. Zkousím je vyhecovat. Kolik uděláš dřepů nebo kliků? Nadhodím určitý čas podle věku dětí příslušné třídy a připojím: Nezapomeň dát vědět výsledek!

Jiný tělocvikář preferoval pohyb na čerstvém vzduchu, i když taky systémem vyprovokovat. Míč a driblování. Hod na cíl. Postavit si plechovky na zídku nebo poražený kmen, vzít do ruky míček, šišku nebo kámen...

Bezvadný nápad jsem objevila na facebooku. Něco jako kolo štěstí, kterým čas od času láká Mountfield na úžasné slevy. Jen místo ušetřených procent najdete ve výšečích úkoly nebo úkolečky. Drobné, nenápadné, taková legrace. Dojdi tam a tam a přines odtud něco. Udělej pět dřepů. Zvládneš svíčku? Ale taky: usměj se. Stačilo kliknout, kolo se rozjelo a po chvíli zastavilo. Výšeč kruhu, na kterou šipka ukázala, znamenala příkaz. Nevím, jestli pedagog, který hru umístil na facebook, byl jejím autorem. Třeba ji převzal od jiného kolegy nebo ji našel na internetu. To ale není podstatné. Taky si přesně nepamatuji zadání úkolů, ale bylo jich dost. V každém případě se nápad zalíbil, takže naslyškoval docela dost lajků. Tohle by mohlo děti bavit.

Učitelé jsou prostě kreativci, ať to o sobě vědí, nebo ne. Přesněji takoví jsou ti, kteří se snaží, aby v jejich oboru, nebo chcete-li v jejich vyučovacím předmětu, byli žáci aktivní. Fakt nezáleží, jaká kolonka je vyplněná na vysvědčení.

MÍT ŠTĚSTÍ NA ŘEDITELE

Školní psycholog může být pro školu pomocí i prestiží

Proč je nedostatek školních psychologů? Proč v tomto segmentu pracovníků školství panuje vysoká fluktuace? Proč se začínají bouřit a žádají stabilizaci v systému odměňování? Z různých úhlů jsme se věnovali tomuto tématu v minulých číslech UN, nyní se podíváme na tuto problematiku zevnitř.

Dnes školní psycholožka Markéta Chlopčíková začínala mimo školské prostředí, po studiu nastoupila do manželské a rodinné poradny s detašovanými pracovišti v různých městech regionu. V jednom z nich, které se prioritně zabývalo agendou náhradní rodinné péče, se věnovala dětem mířícím do adoptivních nebo pěstounských rodin. Ze zákona je povinné, aby prošly psychologickým, sociálním a zdravotním posouzením. A právě psychologická vyšetření budoucích adoptivních či pěstounských rodičů měla na starosti.

školního psychologa. S trochou nadsázky by se dalo říci, že od té doby putuje po školách moravskoslezského kraje a nabírá zkušenosti s touto pozicí, s touto rolí.

Problém půlúvazku

Vysvětlila, že nesmírně podstatné pro školního psychologa je, nakolik se dokáže domluvit s vedením školy. Ne vždy se jí to ale podařilo. „V prvním případě to bylo dobré, podpora z magistrátu, který projekt vyhlásil, byla silná, naopak na druhé škole, kam jsem přešla, se nám nepodařilo s tamější ředitelkou najít společnou

byla pro M. Chlopčíkovou realitou. A tak svůj příjem skládala díky smlouvám ze šablon.

„To je jeden z dalších problémů školních psychologů. Dostanou smlouvu vázanou na šablony, které trvají maximálně dva roky. A pak konec. Nutnost hledat další smlouvu na dobu určitou,“ popisuje možný vývoj „profesního růstu“ psycholožka. Právě do takové situace se dostala a v okamžiku, kdy jí smlouvy postavené na šablonách skončily, zjistila, že vedení jedné školy nepožádalo o pokračování šablon. A tak začala s ředitelkou druhé školy hledat cestu, jak obhájit pozici školní psycholožky na celý úvazek. Řešení bylo poněkud krkolomné, ale našlo se. Půl úvazku skutečně plyne ještě z šablon, druhá polovina je pak po dohodě školy a pedagogicko-psychologické poradny pokryta z podpůrných opatření pro žáky školy, kteří poradnou prošli a jimž byla doporučena podpora až třetího stupně. Nedostává se jí tedy zatím systémové jistoty, jako mají například učitelé, kteří dosáhnou na smlouvu na dobu neurčitou, spoléhat se však může na zájem ředitelky, která ji ve své škole chce, protože věří, že její práce může žákům i učitelům pomoci.

Z předchozího působení ve dvou školách si odnesla zkušenost, že půlúvazek zdaleka není ideální pro práci školního psychologa ve středně velké škole. „Když je psycholog ve škole dva dny v týdnu a lichý pátek, není šance, aby se v takovém případě o žáky, rodiče a učitele postaral. Práce psychologa většinou není záležitostí jednorázové pomoci, jedná se o dlouhodobější proces, na který ale musí mít dostatek času a možnost věnovat ho klientovi tolik, kolik je potřeba,“ vysvětluje. A navíc musí být k dispozici v čase, kdy ho dítě potřebuje, kdy se necítí dobře, kdy prožívá těžké období nebo čelí problémům souvisejícím s jeho „diagnózou“.

Tak se dá říci, že cesta hledání nakonec (zatím) skončila s částečným happyendem. „Jsem v současnosti školní psycholožkou v ZŠ Milady Horákové v Kopřivnici. Mám pocit, že vedení školy o tuto pozici skutečně stojí a že podstatná část učitelů ji přijímá a chce využívat. Ne všichni, nikdy nebudou všichni, vždycky se najdou takoví, kteří budou mít ke školnímu psychologovi rezervovanější přístup. Pak je třeba trpělivost, ukázat spolupraci s ostatními, že má pomoc tohoto odborníka smysl a efekt,“ poznamenává M. Chlopčíková.

Daleko od pravdy

Někdy to prostě trvá, než i učitelé, kteří dřív měli k pozici školního psychologa re-

„Když jsem pak nastoupila do školy a začala pracovat jako školní psycholožka, zjistila jsem, že se mi tato zkušenost hodí zejména proto, že mezi dětmi, které jsem měla na starosti, jsou i děti z pěstounských rodin a je výhodou, že tuto oblast znám,“ poznamenává M. Chlopčíková.

Náplní její činnosti byla práce s dětmi, nikdy se nezabývala psychologii práce nebo třeba personální psychologii, cesta do školství byla tedy logickou cestou. Vzpomíná, že zhruba před pěti šesti lety ji oslovili z ostravského magistrátu, jestli by nechtěla v rámci projektu, který byl právě magistrátem financovaný, zkusit roli

představu. Nechci hodnotit, mohla to být i moje chyba, ale bylo to tak a ve vzniklém napětí psycholog prostě nemůže dobře pracovat,“ poznamenává.

Hledala dál a našla. Nebylo to snadné. Celkem standardně totiž dostávají tito odborníci podobně jako speciální pedagogové ve škole půlúvazek. Z toho se dá ale těžko žít, pokud tedy člověk nedělá svoji práci pouze pro potěšení, jako koníčka. Proto není výjimkou, když jeden psycholog pracuje na půl úvazku ve škole jedné a druhou polovinu doplňuje někdy v pedagogicko-psychologické poradně, někdy v jiné škole. A právě druhá varianta

Rido / Shutterstock

zervovaný vztah, ho přijmou. Problém je, že v rámci šablon prostě nemá psycholog lecky dost času, aby o své efektivitě své kolegy v pedagogických rolích přesvědčil, viditelné výsledky práce psychologa se dostavují často až po delší době. „Někdy si učitelé myslí, že jsme ve škole proto, abychom je kontrolovali. Dál od pravdy ale být nemohou. I když jdeme do třídy na náslechy, svoje poznatky si necháváme pro sebe a pro svoji práci s dětmi. Navíc poznáme, kdy se učitel přetvařuje, kdy svoji hodinu a práci s žáky hraje pro nás a kdy to je realita. Možná i nejistota, která může z tohoto vědomí plynout, je někdy na překážku přijetí psychologa učiteli,” vysvětluje psycholožka.

Nejistota se dá určitě pochopit u některých začínajících učitelek, některé z nich se pak rády radí o svých postupech, ujišťují se, že hodinu i z pohledu psychologa vedly dobře. Paradoxně mezi nejistější občas patří i starší a zkušené kantorky, přestože svoji práci zvládají už v podstatě rutinně. „Je nutné najít cestu, jak těmto kolegům říci, že psycholog není nepřítel, že je jim ku pomoci. A když udělají chybu? Jasně, každý je dělá, i my. A je dobře, když si pak vzájemně můžeme vyslechnout názory na průběh hodiny a na možnost, jak něco udělat jinak.”

Větším problémem než se domluvit s učiteli může lecky být nalezení shody s ředitelem školy. Svým způsobem je to pochopitelné. Školní poradenské pracoviště je součástí školy, kterou řídí, není jednoduché řídit i práci psychologa (a speciálního pedagoga), a přitom mu nebránit naplnit jeho roli, která je přece jen od učitelské odlišná.

„Tato situace bývá lecky složitá. Vezměte si: rodič přichází do školy a na něco si stěžuje. Ředitel pochopitelně hájí zájmy školy, učitelů a žáků a snaží se vyjít s rodiči. Psycholog chce být loajální ke škole, pro kterou pracuje, přesto musí mít na prvním místě zájem dítěte a dodržovat pravidlo důvěrnosti sdělení. Stávalo se, a kolegové z jiných škol o tom taky mluví, že ředitel či ředitelka chtěli získat důvěrné informace z psychologického vyšetření. To ale nejde, to musí psycholog jednoznačně a striktně odmítnout. Je vázaný mlčenlivostí a nakládat s nimi může jen se souhlasem žáka nebo jeho rodičů, eventuálně v definovaných situacích je smí (respektive musí, má ‚oznamovací povinnost‘ při ohrožení klienta, dítěte) poskytnout OSPODu, polici atd.,” vysvětluje M. Chlopčíková.

Poznamenává, že ne každý ředitel pravidlo mlčenlivosti přijme. Na druhou stranu, pokud pochopí rozdělení rolí, může pozice školního psychologa výrazně pomoci žákům, rodičům, učitelům i image školy.

Ministerstvo školství v současné době slibuje přípravu „modelu postupné institucionalizace podpůrných pozic ve školách“, hledání přiměřeného počtu žáků na jednoho psychologa i se započtením dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. „Podle mého škola, která má 300 až 400 žáků, si už zaslouží celý úvazek školního psychologa, ovšem pokud je v lokalitě s větším množstvím žáků s SVP, s podpůrnými opatřeními, z vyloučené lokality, pak už třeba při 150 žácích má psycholog nebo speciální pedagog co dělat na plný úvazek,” konstatuje podle své zkušenosti M. Chlopčíková s tím, že „přebíhat“ při půlúvazcích ze školy na školu je kontra-

produktivní pro žáky, pro školy i pro školní psychology.

Když je potřeba, ráda pomůžu

Psychologové ve školách jsou sice (zaplaťpánbu) zařazení v ranku „pedagogický pracovník“, nicméně jejich role je neučitelská. Navzdory tomu jsem zaznamenal v průběhu doby, že si občas stěžují, že je ředitel využívá v případech potřeby suplování nebo při dozorech na chodbě či v jídelně.

„Rozhodně bych nechtěla, abych měla za některého z učitelů dlouhodoběji zaskakovat a učit, to není moje role ani profese, ale krize je prostě krize. Například na konci loňského roku, v prosinci řada učitelů onemocněla, učitelky druhého stupně si někdy netroufají stoupnout si před prvňáčky či druháky, kteří v té době do školy chodili, navíc vedl distanční výuku. Když mě tehdy paní ředitelka požádala, jestli bych třeba nešla do družiny, bez problémů jsem na to kývla. Škola se snaží vyhovět mně, je správné, abych v takových chvílích zase pomohla já. Navíc pro mě je zajímavé a přínosné vidět děti ve skupině, sledovat, jak se chovají, jak reagují. A žáci v takové situaci psychologa poznají z jiné stránky než z kontaktu jeden na jednoho jako třeba při vyšetření, může s dětmi zažít legraci, získat jejich důvěru. Když je tedy občas potřeba, ráda pomůžu,” říká M. Chlopčíková.

Mezi nejčastější aktivity školního psychologa podle ní patří řešení osobních a vztahových problémů žáků ve třídě. Příčina může být i v problémech, které se objevily doma, a dítě si je do školy přenáší. Obvykle přichází učitel s tím, že se mu prostě ►

► něco nezdá, že se dítě chová jinak, divně, že se mění. Někdy se takové situace řeší individuálním rozhovorem s dítětem, někdy prací s celou skupinou, podle potřeby.

V některých případech je potřeba rychlé pomoci. „Když je nutná krizová intervence, na nic nečekám a pracuji s dítětem okamžitě. Zvláště když přijde samo a potřebuje se svěřit, rozhodně ho kvůli nějaké administrativě neodmítnu. V případě, že pak zjistím, že by byla vhodná dlouhodobější péče, žádám rodiče o tzv. informovaný souhlas,“ vysvětluje M. Chlopčíková.

Pro žáky, pro třídu, pro učitele

Občas pracuje s celou třídou – často je to při příchodu integrovaného žáka a v případech potřeby jeho přijetí spolužáky. Někdy v situaci, kdy třeba dítě s autismem do skupiny nezapadá, je odmítané. „Jsou situace, kdy si mě učitelé přizvávají jako jakousi podporu, přestože to perfektně zvládají, chtějí prostě slyšet, ujistit se, že je všechno v pořádku. V takových případech není třeba psychologizovat,“ říká. Když se ptám na šikanu, upozorňuje, že je to velmi složitý problém, který by měli řešit specializovaní odborníci, jimiž obvykle nejsou ani metodici prevence, ani výchovní poradci a ani školní psychologové. „Musíme být schopni upozornit, že na práci se šikanou nemáme dostatečnou specializaci. Problém je, že skutečných odborníků je velmi málo, což leckdy vede k tomu, že šikana není vlastně řešena a že jsou problémy s ní zametány pod koberec.“ Ovšem k rozhodnutí pozvat takového placeného odborníka do školy, která má školního psychologa nebo speciálního pedagoga, nebývá příliš ochota.

Jako vstřícnou nabídku žákům a škole vnímá M. Chlopčíková i nabídku profilorientace. Jde o dobrovolné vyšetření žáků v období, kdy hledají, kdy se rozhodují, co dál. „Výhodou pro ně je, že nemusí za profilorientaci platit, mohou se zúčastnit tohoto vyšetření přímo ve škole. Udělám osobnostní a intelektový test a vyplňuji dotazník volby povolání a plánování profesní cesty a po jejich vyhodnocení jim poskytnu doporučení, ke kterému mohou s rodiči při svém rozhodování přihlídnout. Je to práce, která školnímu psychologovi, pokud ji dělá, zabere od podzimu do února opravdu hodně času, protože zájem bývá velký,“ konstatuje.

V poslední době se hodně mluví o potřebě psychologické podpory učitelům, extrémně zatíženým změnami ve vzdělávání souvisejícími s pandemií. „Není to tak, že by se objednávali a žádali o termín pro intervenci, jde spíše o neformální pomoc. Potřebují sdělit své problémy, mluvit o tom, jak je to složité a jak to řeší. Někdy mám pocit, že učitelka už v prosinci mele z posledního, jiní to naopak zvládají celkem dobře, je to individuální vnímání a otázka osobnosti. Mým úkolem v takových situacích je vyslechnout je, uklidnit,

Marish / Shutterstock

dát najevo pochopení, v současné době je to pro kantory velmi důležité,“ říká M. Chlopčíková.

Prostě jiná práce

Podobně jako učitel potřebuje pomůcky, metodiky, učebnice, i psycholog ve škole musí mít pro svoji práci podmínky. Místnost, kterou s nikým nesdílí, počítač, telefon, zamykatelnou skříň, nezbytné testové baterie... „Není to úplně běžné, že je psycholog takto vybaven. Většinou jsem třeba samostatnou místnost měla, ale po určitou dobu jsem ji sdílela s asistentkou pedagoga. Navzdory její ochotě se přizpůsobit a v případě potřeby mě nechat s klientem samotnou to vůbec nebylo ideální, už jen vědomí, že psycholog není v místnosti sám, může být na překážku, aby si dítě přišlo pro pomoc,“ vysvětluje psycholožka.

Vybavení místnosti je na dohodu s vedením školy a odráží se v něm i jeho podpora této pozice. „Terapeutické pomůcky si obvykle pořizují sama, přenáším si je ze školy do školy podle toho, kde mám smlouvu. Testové baterie bývají drahé, pohybují se v desetitisících, s tím někdy školy mívají pochopitelně problémy, ale jsou k práci nezbytné. Je nutné vysvětlovat, k čemu jsou potřebné a k čemu budou žákům a škole dobré, pořídit je může škola obvykle právě ze zmiňovaných šablon. Totéž platí pro počítač nebo tiskárnu, rozhodně to není samozřejmost, o tom se musí psycholog s vedením školy domlouvat, pokud má ale jeho podporu, obvykle se na tom domluví. Ale taky jsem zažila, že jsem pro vytištěné zprávy a doporučení musela běhat přes dlouhou chodbu do sborovny, což není ideální a s ohledem na důvěrnost těchto dokumentů ani správné.“

Opakovaně jsem narazil na to, že práce psychologa a podmínky k ní jsou odlišné od práce, pravidel a potřeb učitele. I když i učitelé už často upouštějí od „povinné“ pětáctýřicetiminutové hodiny, u psycholo-

ga je to ještě složitější. Někdy stačí deset minut, jindy je potřeba dvouhodinová v kuse s perspektivou dalších sezení.

„Kromě toho by bylo výhodné, kdyby se standardní součástí rozvrhu staly třídnické hodiny, v průběhu kterých by psycholog mohl jednotlivé třídy navštěvovat a věnovat se jim. Je to minimum času, který je potřeba na udržování potřebných vztahů a důvěry. A zase bychom se mohli vrátit ke smysluplnosti celkem běžného půlúvazku pro jednu školu,“ konstatuje M. Chlopčíková.

Na úvěr zapomeňte

Asociace školní psychologie se kvůli systému financování školních psychologů a speciálních pedagogů obrátila na počátku tohoto roku na ministra školství petici, o které jsme v minulých číslech UN psali. M. Chlopčíková patřila mezi její iniciátory a účastnila se pak i následné diskuze s představiteli MŠMT. „I lidé s praxí jako by jednou za dva roky zase z hlediska jistoty začínali stále od nuly. Skončí šablona, skončí smlouva a psycholog najednou musí ukončovat během krátké doby otevřenou konzultaci a dlouhodobější práci s dětmi. Vůči nim, vůči rodičům i vůči učitelům to není dobré. Pro psychology je to demotivační. Nemají jistotu. Nemám jistotu. Jsou problémy s nemocenskou, s ošetřovným, banka neposkytne úvěr, hypotéku, chová se k vám jako k brigádníkovi. Někteří kolegové mají smlouvu jen na školní rok, o prázdninách jsou bez peněz,“ shrnuje škálu problémů.

M. Chlopčíková by chtěla dál pracovat s dětmi, chtěla by si udržet pozici školního psychologa. Spoléhá na to, že je ve škole s rozumnou ředitelkou. Pokud by se ale stalo, že přijde někdo jiný s odlišným pohledem na potřebnost této odbornosti... Za současné nejistoty, za současného nesystémově nastaveného financování by váhala. A nevypadá to, že by ministerstvo mělo vizi rychlého řešení.

MIMOŘÁDNÉ VYUČOVÁNÍ V MIMOŘÁDNÉM ČASE

Vybrané školy podporují děti pracovníků, které potřebujeme nejnaléhavěji

Zlobíme se, že jsou školy pro všechny žáky zavřené. A přece existují ty, které mohou děti navštěvovat navzdory pandemii. Není jich mnoho, je v nich jen omezený počet žáků, ale jsou tady. Totiž mateřské a základní školy, které pečují o potomky příslušníků profesí, jejichž absenci bychom pociťovali asi nejbolavěji. Totiž těch, které dnes a denně bojují s covidem. I když každá na jiné bázi.

Zdravotníci, policisté, hasiči, lidé pomáhající v sociální sféře... Jistěže je každá profese pro společnost důležitá. Tam, kde jde o záchranu lidských životů, je však třeba dát lidem maximální podporu, aby mohli stát na svém místě. Nejžádanějším profesím se snažili otevřít školy pro jejich potomky nejčastěji krajské úřady ve spolupráci s městskými, někde i samotní zaměstnavatelé.

Zkušenost jednoho regionu

Ve druhém pražském obvodu byly pro tyto účely vyčleněny dvě školy, po jedné mateřské a jedné základní. Zajímalo mě, podle čeho byly vybrány.

„Měli jsme štěstí, obě školy se přihlásily zcela dobrovolně, a to už loni na jaře,“ překvapila mne Petra Hainzová, vedoucí odboru školství Prahy 2.

„Jak ředitelka mateřské školy, tak ředitel základní zavolali, že pokud bude jejich

pomoc zapotřebí, hlásí se do služby. Loni rodiče zájem neměli, ale teď už jsme nabídky využili.“

Magistrát hlavního města Prahy měl obslat všechny relevantní zaměstnavatele s tím, aby dali vědět, kdo by o takovou pomoc stál. „Těžko říct, jestli se to podařilo opravdu ve všech případech. Přece jen těch profesí není zrovna málo a na některé přichází řada až postupně, například na pracovníce lékáren. Ale všichni se snaží. Pokud se rodiče ozvou přímo nám, vycházíme jim vstříc a pomůžeme navštívit dítěte ve škole zprostředkovat.“

Přímo do tříd teď pracovníci odboru školství nevstupují, ale s vedením obou škol jsou v pravidelném kontaktu. „Potřebujeme vědět, kolik dětí momentálně danou školu navštěvuje, a hlavně jestli od nás nepotřebují pomoc. Aktivizovaly se i ostatní školy. Pokud by z jakéhokoli důvodu některý z pracovníků zmíněných

dvou škol musel na čas odejít, přihlásili se nám dobrovolníci ochotní za něj zaskočít.“

Na návštěvu obou škol jsem se vypravila uprostřed třetího týdne mimořádného provozu.

V mateřince si děti zvyknou rychle

Mateřská škola s internátní péčí ve Španělské ulici sice není vzhledem k momentálním výlukám pražské hromadné dopravy snadno dosažitelná, ale jinak je umístěná na jedničku. V centru hlavního města, a přece mimo jeho ruch. Nahoře na Vinohradech, kousek od Riegrových sadů. Vilka se zahradou a nádherným výhledem na Prahu. Děti se právě vydávaly se svými učitelkami na vycházku. Samý úsměv, veselé, kontaktní... Jako by se znaly už hodně dlouho, přesto jsou posbírání nejen z různých škol, ale někdy i z různých koutů Prahy.

„Děti se přizpůsobí novému prostředí rychle. Naše učitelky jsou šikovné, takže jim to usnadní,“ říká ředitelka Jana Novotná.

Za běžné situace je její škola otevřená od pondělního rána 7.00 do pátku 18.00. Neznamená to ale, že tu děti tráví celý týden a domů jdou až na víkend. Záleží na tom, co jejich rodiče potřebují. Pro někoho si přijdou odpoledne, pro jiného po večeri, další tu přespí. O víkendu je ale škola zavřená. Teď tu jsou děti také podle potřeb jejich rodičů – většinou zdravotníků a policistů, ale také zdejších učitelek. Nepřespává tu však žádné.

„Byli jsme připraveni tyto děti přijmout už na jaře, když se objevil koronavirus, ale tenkrát zájem nebyl. Letos je mnohem větší a stále stoupá. Na začátku března jsme tu měli devět dětí, dneska už je přihlášených 42, celé dvě třídy.

Ale nejsou tu v plném počtu každý den. Jedna maminka, policistka, nám vysvětlila, že když má volno, nechá si chlapečka radši doma. Ale oceňuje, že se jí o něj postaráme, když má službu. Nikdo toho nezneužívá, rodiče využívají naši pomoc, když to opravdu potřebují. Další maminka, tentokrát z rezortu zdravotnictví, dnes volala, že k nám zítra přivede synka. Počet dětí je teď velmi proměnlivý.“

Halfpoint / Shutterstock

► Nachystat školu na příchod nových dětí znamená vyklidit šatny, všechny přihrádky, v nichž mají stálí „klienti“ svoje věci. „Všechno jsme dali do popsaných sáčků a uklidili je do keramické dílny, kterou teď nepoužíváme. Na skříňky jsme nalepili značky, k nimž učitelky dopisují jména dětí, které nově přicházejí.“

Den jako každý jiný

Říkala jsem si, jaké to asi je, když má najednou učitelka ve třídě skupinu dětí, z nichž žádné nezná.

„Náročné to je pro ně hlavně v prvních dnech, než se děti sžijí,“ uznává Jana Novotná. „Šikovná učitelka ale dokáže děti zaujmout, třeba v komunitním kruhu. Víte, jak to s dětmi je... Stačí zatvářít se překvapeně: Jé!!! Co se to stalo? Nebo něco podobného a v tu ránu na vás kulí oči a poslouchají. Máte je naladěné.“

Protože děti neznají náš režim, musejí učitelky některé věci pořád dokola opakovat. Že každá hračka má své místo, když si ji půjčí, musejí ji tam vrátit... Jindy je až příliš zajímavou věcí, které třeba ve svých mateřských školách nemají.

U nás máme v každé třídě evokoutek a v něm kapesní mikroskopy, dalekohledy, pískovničky a podobné pomůcky, s nimiž si děti rády hrají. Někdy pak učitelky děti obtížně vtahují do společné aktivity. Zrovna včera nechtěl jeden chlapec za žádnou cenu pustit z ruky dalekohled. Natolik mu učaroval. Byl to pro něj prostě hodně silný zážitek.“

Rodiče tak můžou dostat od učitelek navíc tip na dárek, který jejich potomka potěší. „Také kapesní mikroskopy se dětem hodně líbí. Koupila jsem jeden čtyřleté vnučce a dokáže se s ním zabavit na dlouhou dobu, zkoumá všechno možné, vyptává se.“

Za chvíli budou Velikonoce a nevypadá to, že by se běh věcí vrátil do původních kolejí.

„Obávám se, že pro běžný provoz školu hned tak neotevřeme. Byly jsme s kolegyněmi vždycky zvyklé chystat s dětmi Velikonoce. Protože tu mám opravdu nesmírně šikovné a kreativní učitelky, domluvily jsme se se zástupkyní, že jako každý rok uděláme papírové tašky. Dřív jsme je zdobily společně s dětmi a daly jim pak do nich nějakou velikonoční dobrůtku. Mazance, nebo balíčky zdravé výživy, ovoce. Letos to bude překvapení. Obrázky budou na tašky malovat učitelky, objednali jsme beránky, které do tašek vložíme. Těsně před Velikonocemi pak pozveme rodiče a dárečky jim a jejich dětem předáme ve venkovní třídě. Aspoň nějaké poděkování...“

A propos rodiče...

Děti si na nové podmínky zvyknou rychle, ale co dospělí? Přece jen každá mateřská škola má svoje zvyklosti a pravidla.

„Myslím, že žádné velké zvykání nutně není,“ je přesvědčená Jana Novotná. „Příchod do školy je stejný jako všude jinde. Ačkoli do běžných mateřských škol přicházejí děti dříve než ty naše. Od tohoto školního roku jsme si stanovili hranici. Nejzazší možný příchod je v 8.30. Chceme tím předcházet zbytečnému tříštění dne. Učitelky to znají. Sedí se skupinou dětí v komunitním kruhu, povídají si, děti jsou soustředěné – a najednou do toho ve čtvrt na deset vstoupí další dítě. Rázem je navozená atmosféra pryč. Musí se začít opět od začátku.“

Ideální je, když je v osm hodin plná třída. Na každé třídní schůzce kladu rodičům na srdce, aby přivedli své dítě co nejdříve. Vždyť co je nejpřirozenější činností dítěte? Hra. Ráno jí dětem začíná den nejpříjemnější.“

Volurol / Shutterstock

Přestože jsou nyní děti v mateřské škole sesbírané z různých škol, pracují s nimi učitelky v běžném režimu dne. „I když je nouzový stav, naplňujeme ŠVP, zapisujeme do třídnice, pracujeme s dětmi, jako bychom pracovali touto dobou s těmi našimi. Platí to samozřejmě i pro předškoláky. Kvůli tomu, že nám covid staví překážky, je přece nemůžeme ochudit.“

Slyším, že děti trpí odtržením od rytmu běžných dnů. Mateřinkové sice mají zatím izolaci od kolektivu vrstevníků poměrně krátkou, přesto – projevuje se na těch vašich, že jsou teď odkázány jen na rodinu?

„Zatím je to těžké odhadnout. Ale protože mám ty šikovné učitelky, připravují pro rodiče, kteří mají zájem, setkávání prostřednictvím různých aplikací. Zrovna dneska se budou připojovat. Kdo chce, tak se připojí. Povídají si s dospělými i dětmi, předškoláci ukazují, jak splnili úkoly, které každý den dostávají. Pro ně jsou vlastně povinné, ale lehčí zadání, dobrovolné, dostávají i mladší děti.“

Učitelky mateřské školy ve Španělské tak vlastně pracují na dvou frontách. S dětmi, které patří do její kmenové sestavy, i s těmi, které k nim nyní vodí rodiče jaksi navíc.

Jiná organizace dne

Je to zvláštní pocit vstoupit dopoledne do školní budovy a ocitnout se v tichu. Nazdobené chodby, ale vaše kroky jako by se rozléhaly. Pak pootevřenými dveřmi nahlédnete do třídy. Není zaplněná jako při běžném dni. Děti sedí u počítačů, jiné píšou do pracovních listů, učitelka se nad nimi sklání. Ticho a roušky na obličejích.

Základní škola Sázavská v Praze 2 pracuje v mimořádném režimu. Kromě vedení školy, vychovatelek a asistentek tu jsou také kuchařky, které dětem vaří obědy. Školník je po ruce, kdyby bylo něco zapotřebí. I když zrovna dětí není mnoho, po technické stránce je provoz vlastně běžný jako jindy.

Také tady byl začátek podobný. Na jaře 2020, když se základní školy zavřely, byli učitelé připraveni dětem od 1. do 5. ročníku, jejichž rodiče pracují ve vybraných profesích, věnovat svoji péči. Leč zájem tehdy nebyl.

Na podzim, při relativně krátkém uzavření, už bylo všechno jiné. Když mohli navštěvovat školu aspoň žáci 1. a 2. třídy, přibyli do Sázavské ještě žáci 3.–5. ročníku z různých koutů Prahy. Od 1. března tu jsou děti od 1. do 5. ročníku, jejichž rodiče pracují ve zdravotnictví nebo v sociálních službách. Přihlášených je čtrnáct, ale chodí jich kolem dvanácti.

„Většinou to jsou žáci ze základních škol druhé městské části, ale i z jiných obvodů. Magistrát nabídl rodičům volnou kapacitu škol, aby si mohli vybrat, jestli jim bude víc vyhovovat blízkost jejich bydliště, nebo pracoviště,“ vysvětlil ředitel školy Michal Voldřich.

Základka supluje rodinu

Mateřská škola může jet v běžném režimu, základní v této době funguje trochu jinak. Supluje vlastně aktuální mimořádnou funkci rodiny. Dětem se věnují především vychovatelky školní družiny a psychologka. Žáci od prvňáčků po pátáky mají distanční výuku, kterou jim dává jejich kmenová škola. Učí se podle jejího zadání.

„Dvě hodiny denně mívají online výuku, ve zbývajícím čase pracují na zadaných úkolech,“ říká Michal Voldřich. „Děti mají většinou svoje zařízení – notebook, tablet, eventuálně telefon. Ale pokud potřebují, zapůjčíme jim naše notebooky. Hlavně malým dětem musíme pomoci s připojením, starší už se dokážou připojit sami. Žáci, kteří zrovna nemají online výuku, si dopoledne píšou úkoly. Když něčemu nerozumějí, vychovatelky jim pomohou, podobně jako by to udělali doma rodiče.“

David Tadevosian / Shutterstock

Když jsem si uvědomila, jak často slýchám, že každá škola, někdy i každá třída pracuje s dětmi na dálku v jiné platformě, to musejí být zdejší vychovatelky technicky velmi zdatné.

„Tohle bylo zejména zpočátku asi nejnáročnější. I když si vychovatelky s leccíms poradí, poskytuje jim v případě potřeby podporu někdo z vedení školy nebo z učitelů, kteří mají zrovna volno. Většinou jde o první připojení ráno. V prvním březnovém týdnu jsme totéž ladili s příchozími žáky 1. a 2. ročníku. Bylo třeba domluvit se také s rodiči a všechno nastavit tak, aby výuka plynule běžela. Řekl bych, že se to podařilo.“

Škola v Sázavské je teď pro děti otevřena od pondělí do pátku do 17.00, ale podobně jako v mateřské škole záleží na volném čase rodičů. Někteří si pro potomky přicházejí už po obědě, ale většinou až mezi třetí a pátou odpoledne.

„Myslím, že sem chodí děti rády, zvykly si rychle. Jak jim chybějí sociální kontakty, těší je, že jsou mezi vrstevníky. Tenhle sociální komfort dětí, které se mohou učit jen doma na dálku, aktuálně nemají.“

Úvahy o budoucnosti

I kdyby se školy pro žáky otevřely někdy v dubnu, do konce školního roku moc času nezbyvá. Co vůbec můžou učitelé udělat?

„Musíme dohnat, co půjde. Ještě štěstí, že díky technologiím může online výuka vůbec probíhat. Ovšem účinnost samozřejmě není tak vysoká jako výuka tváří v tvář v běžném školním roce. Budeme muset trochu rozvolnit školní vzdělávací program, zaměřit se na to, co je opravdu nezbytné. Ostatně děje se tak už při online výuce. Prostě učivo tohoto školního roku budeme muset zredukovat, domluvit se, co eventuálně přesunout do následujícího školního roku. Všechno bude nutné velice pečlivě naplánovat, což se už průběžně děje.“

Přiznám se, že mě zamrazilo. Přesně tahle slova jsem slýchala před necelým rokem, když se v květnu děti vrátily do škol. V září to nějak doženeme.

Právě v této době začala první etapa revize RVP. Ta „něžnější“. V té další už by mělo být škrtů mnohem víc. Říká se, že by se hodilo využít „škrty“ učiva v době covidové.

„Nemyslím, že by to bylo to pravé. Redukovat se bude muset, ale neměli bychom se přizpůsobovat mimořádné situaci. Každá škola je na tom jinak, každá má trochu jinou skladbu dětí. Budoucí obsah učiva je na velice pečlivém zvážení odborníků, kteří se tomu věnují. My se s tím pak budeme muset nějak popasovat.“

Michal Voldřich učí matematiku v osmé třídě, což není na dálku zrovna snadná záležitost. Zvláště když zdaleka ne všichni rodiče jsou schopni svým dětem pomoci, pokud si nevědí rady.

„Pro učitele je asi největší problém v tom, že nevědí, co v daný moment děti dělají. Mají mít sice zapnuté kamery, ale ne všem se to podaří, jiní kameru vůbec nemají. Dostanou od vás sice pokyn, že mají něco napsat do sešitu, ale píšou opravdu? Samozřejmě nemůžeme pracovat na dálku úplně stejně, jako když jsme ve škole, to bychom zahltili systém, žáky i učitele. Jsou však některé části matematiky, které se vysvětlují z očí do očí lépe, například konstrukční úlohy. Tady potřebují děti při práci vidět, abych jim mohl pomoci. Tyto části budeme nejspíš muset přesunout do dalšího školního roku.“

Teď si myslím, že nosný základ bychom mohli zvládnout, ale je otázka, co nám ukáže ověřování učiva, až se žáci vrátí do školy. I když zpětná vazba probíhá i nyní, na plnohodnotné ověřování teprve dojde. Budeme muset vyhodnotit i to, na co se budeme muset zaměřit při opakování.“

Učitelé, kteří mají v péči na dálku žáky 9. ročníku, mají dobrý pocit především z přístupu těch, kteří se chystají k přijímacím zkouškám na střední školu. Motivace i snaha jsou na vysoké úrovni.

Sdílení pomáhá

Ředitelé Prahy 2 jsou podle slov Michala Voldřicha v častém kontaktu. Doufají, že

jak to bude možné, budou moct přivítat hlavně žáky 1. a 2. ročníku a vlastně celý první stupeň. Devátáci by se měli připravovat na přijímací zkoušky. Ti odpovědní tak činí, bohužel ti ostatní méně. Zde mohou pomoci v současné době povolené individuální konzultace.

Informace v médiích hovoří o nepřehledném procentu žáků, kteří jsou nyní pro školy nedostupní.

„Sem tam se vyskytnou i u nás, ale snažíme se to eliminovat,“ konstatuje ředitel. „Teď už rozhodně nejsou důvodem problémy s technickým připojením. Kde je třeba, půjčujeme dětem notebook. Problémy jsou spíš v sociálním nastavení té či oné rodiny. Také v těchto případech se snažíme dávat rodinám určitou podporu. Aby došlo k nápravě, jednájí s nimi třídní učitelé i my jako vedení. Někde to pomůže, jinde musí zasáhnout i OSPOD. Tam jde většinou o předvídatelné případy, kdy už OSPOD s rodinou pracuje.“

Práce učitelů a konečně i ředitelů není snadná nikdy, v této době je ale ještě náročnější. „Teď už to jde, nejtěžší to bylo loni na jaře. Škol, které byly úplně připravené na práci s různými platformami, se našlo jen pár. Komunikace probíhala po maillech, po telefonu, zapracovávali jsme se postupně. Když se podařilo nastavit Google Classroom, už to šlo. Na začátku jsem si připadal jako začínající ředitel. Najednou se všechno překlápilo do úplně nové situace, do jiných podmínek. Všechno jsme museli vyřešit za pochodu.“

Je návrat na dosah?

Vrátí se děti do škol v dubnu? Vrátí se vůbec ještě do konce školního roku? Učitelé na to čekají jako na smilování boží. Konečně uvítalo by to i jejich ministerstvo. Záleží na tom, co ještě ukáže covid. A pochopitelně na verdiktu ministerstva zdravotnictví.

Nutné bude testování dětí, až se odborníci dohodnou na tom, které by bylo nejvhodnější. Zatím se však moc nemluví o tom, kdo je zaplatí.

„Myslím, že by to měl dělat stát,“ je přesvědčená Petra Hainzová. „My jsme už před časem kontaktovali jednu laboratoř, s níž bychom zkusili pilotní testování. Naše záměry ale zrušil lockdown. Pokud bude testování školám nařízeno, měl by je zajišťovat stát. Praha 2 by si nejspíš mohla úhradu testů dovolit, ale všechny obce na to určitě stačit nebudou. Naše městská část je poměrně malá, přesto máme v našich školách na 5000 dětí. Co by ale čekalo tak velké regiony, jako je Praha 4 nebo Praha 10?“

A co malé obce, které kasy příliš plné nemají? Náléhavých otázek přibývá. Nezbyvá, než se s nimi nějak vyrovnat.

SVĚT SE ZMĚNIL

Držíme se zuby nehty minulosti, na kterou jsme zvyklí, přestože už rok tato minulost nefunguje. Jenže v našich hlavách se hodnocení všeho dnešního odvíjí právě od toho, jak to bylo dřív. A když to tak není, tak se zlobíme.

Zatím fungujeme v jakémsi provizoriu. Pevně věříme, že časem opět bude vše probíhat v plném rozsahu jako před rokem. Jenže teď tomu nic nenasevňuje. A my to víme. O to víc jsme pak naštvaní, případně depresivní nebo upadáme do apatie.

Jinou cestou

Člověk je tvor flexibilní, dokáže poměrně rychle zareagovat na změněné podmínky a přizpůsobit se jim. Nemám na mysli morální plasticitu, ale například to, že když zjistí, že je venku zima, vezme si teplejší bundu. Ti, kteří dokázali (a mohli to dokázat) rychle zareagovat na vynucené změny, tak i v současnosti patrně fungují přijatelněji než ti, kteří odmítají přijmout změněné podmínky a výlučně si stěžují, jak je úplně všechno komplikované, nevhodné a vlastně špatné.

Byť mají značnou pravdu, investují energii do něčeho, co sami nemohou změnit, a opomíjejí to, co je v jejich silách. A co by kvalitu jejich života možná trochu zlepšilo. Pravda, čím je naše osobní minulost delší, tím hůře měníme pohledy na současnost. U dětí je to poněkud jednodušší, jejich minulost se v řadě ohledů nestarala upevnit, takže přijímají, co jim aktuálně poskytujeme.

V této době se snad také lépe ukazuje, které okolnosti jsou podstatné a které méně podstatné. Pořád je mimořádně důležité vzdělání. Jen cesty k němu jsou už rok a patrně budou i v dalších měsících, možná i letech poněkud odlišné od toho, co jsme dlouhá desetiletí důvěrně znali a v zásadě nezpochybňovali. Budou se alespoň mírně proměňovat jeho formy. Rovněž asi neobstojí všechny dosud vyučované obsahy. Bráním se paušálnímu hodnocení, že klesne vzdělanost. U některých dětí to může být i naopak. Navíc, leccos jsme chtěli měnit už před březnem 2020, tak jen teď budeme muset výrazně zrychlit. Poučení z této doby by mělo alespoň dílem vést naše úvahy.

Třikrát čtyři po pěti

Je řada rodičů i učitelů, kteří přijali skutečnost ve změněné podobě a snaží se odvést co nejlepší práci. A zřejmě se jim docela daří. Měli bychom ocenit ty

učitele, kteří se nedrží dnes nepoužitelných tradičních stereotypů prezenční výuky ve škole a hledají vhodné způsoby, jak dětem předat důležité poznatky, procvičit potřebné dovednosti a hlavně povzbudit je k samostatnému vzdělávání.

Takže jestliže na online výuku rozdělí paní učitelka třídu na čtyři skupiny po pěti (vyučuje tedy čtyřikrát) po tři dny v týdnu, pokládám to za úžasné a měli bychom ji v této nesmírně náročné variantě podpořit. Výuka celé třídy je méně efektivní a určitě nemůže být tak individualizovaná jako při pěti žácích. Ovšem dlouhodobě by to paní učitelka nemohla zvládat – je však možné, že mezitím naučí děti pracovat mnohem víc samostatně.

Význam koordinovaného nátlaku

Bude důležité získat pro spolupráci všechny rodiče – nemalé procento těch (rodičů i dětí), kteří se nezapojují do výuky příliš nebo vůbec, neplní žádné domácí úkoly, je alarmující. Represe určitě není marná, ale v souvislosti se vzděláním nejde o dobrou perspektivu a hlavně efektivní cestu. Školy, stát i samotné rodiny by měly urychleně podpořit dostupnost technologií i přístup k internetu ve všech rodinách. Jenže pak asi bude muset nastoupit koordinovaný nátlak školy, OSPOD i pomoc neziskovek, aby i tito zatím nespolupracující rodiče naplňovali svou zákonnou povinnost.

Byť samozřejmě v míře, které jsou schopni. Všem rodičům by měli učitelé nabízet inspiraci aktivitami, které jsou sice vzdělávací, ale škola zatím běžně postupovala jinak. Představuji si modifikovaný tělocvik (skákáni panáka, hra na babu, lezení na strom, jízda na kole, běh kolem bloku), výtvarku (ani princezny a rakety by mi neškodily, vytváření předmětů pro nejružnější příležitosti), doma se dá zpívat. Kdo má možnost, může sít a sázet, víc chodit se psem, nedávno se v celé republice počítali ptáci. Jistě podobných aktivit je mnohem víc, jen o nich rodiče leckdy ani netuší.

A hlavním předmětem se lze učit tradičněji jako ve škole. A nic neznámko-

vat. Možná by byl chvíli problém, ale věřím, že bychom časem přijali, že i bez známek je možné se učit. Poskytovat slovní sumativní i formativní zpětnou vazbu. U některých činností stačí pouze zjistit, jestli to děti bavilo. Vynechávám oblasti, které si já neumím dobře představit – ale šikovní učitelé recepty jistě mají.

Kde je platforma pro rodiče?

Přitom se zřejmě víc bude ukazovat, co je při vzdělání podstatné. Určitě se nebude pochybovat o dokonalém zvládnutí trivია – to představuje zásadní podmínku, bez které nelze ve vzdělávání pokračovat. Vše další může být předmětem diskuzí. Vzdělání by měly táhnout (rozumně) požadavky vyšších vzdělávacích stupňů.

Zásadní je posílení samostatnosti a zájmu při učení. Částečně ovšem souvisí s vnitřní motivací. Učitelé, kteří i dnes „spravedlivě a objektivně“ hodnotí výsledky domácí práce, podřezávají větve pod vzděláním víc, než tak činí ty rodiny, které se nezapojí vůbec.

Umím si představit, že děti na druhém stupni budou chodit na tradiční vyučování tři čtyři dny v týdnu, jeden dva dny budou mít konzultace a samostatnou práci ve škole nebo doma (když jsou podmínky). Jen ti nejmenší by měli chodit trvale. Jeden důležitý podklad pro hodnocení bude portfolio. Kolik by při takovém režimu odpadlo modifikací – dítě bude moc doma pracovat, jak dlouho bude potřebovat. Určitě budou někteří rodiče mít tendenci vylepšovat obraz znalostí a dovedností dítěte (i dnes učitelé někdy poznají, že domácí úkol vypracovali rodiče) – jak dlouho s takovým vzdělávacím přístupem vydrží? Navíc pokud zrušíme známkování, tak bude rozhodovat pouze to, co bude umět samotný žák.

Bohužel stát nemá platformu, kde by rodičům předával potřebné informace, aby je vzdělával a připravoval na změny. MŠMT nebo NPIČR by měly vytvářet stručné osvětové materiály a prostřednictvím škol je rozesílat nebo vytištěné rozdávat rodičům.

Václav Martin,
dětský psycholog

Digitální výuka

aneb když se učitelé musí vrátit do lavic

Současná situace způsobená pandemií koronaviru přinesla do mnoha profesí, včetně té učitelské, velké změny. Mnozí pedagogové se museli de facto ze dne na den naučit používat moderní technologie, aby zvládli nejen učit na dálku, ale také komunikovat se svými žáky a s jejich rodiči. Online nástroje jim v tom však výrazně pomáhají.

Pro mnoho učitelů je přechod na online podobu velmi náročný a vyžaduje nespočet práce navíc. Naštěstí existuje spousta aplikací, které pomůžou usnadnit hodinu nejen žákům, ale i pedagogům. Nakladatelství Unicorn Publishing představilo výukovou aplikaci Red Monster v podobě online kurzů určených především pro základní a střední školy. Obsah vytváří sami učitelé společně s odborníky na danou oblast a je plně v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem MŠMT.

K dispozici jsou také online webináře pro učitele, které je naučí s tímto nástrojem správně pracovat a doporučí i způsoby, jak ho nejlépe využít ve výuce. „Pedagogové se dozví, jak kurzy vypadají ‚uvnitř‘, a dostanou tipy, jak s nimi pracovat nejen během online hodin, ale i pak během klasických hodin ve třídě,“ dodává Marek Beránek, ředitel Unicorn University, pod kterou nakladatelství Unicorn Publishing spadá. Na základě ukázek si pak učitelé žádají o vouchery na vybrané kurzy, které jim Unicorn Publishing nabízí, v rámci „akcí“ pro celou třídu zdarma.

Mimo jiné tyto webináře pomáhají pedagogům také správně nastavit komunikační nástroje, aby se mohli následně soustředit jen na probíranou látku. Na podzim se účast opakovaně pohybovala kolem 250 lidí. Celkově jich v roce 2020 proběhlo, ve spolupráci s Microsoftem, jedenáct a zúčastnilo se na 3 000 učitelů. Zpětná vazba jak na webináře, tak na samotné kurzy je veskrze pozitivní. „Kurzy Red Monster jsou zcela jistě přínosem pro

moderní způsob vyučování. Zpestřují vyučovací hodiny a udržují pozornost žáků,“ vypočítává Michaela Nováková, učitelka na ZŠ Dědina, která kurzy v hodinách využívá.

Zpestření online hodiny

Oživit distanční výuku není vždy jednoduché. „Učit třídu online je jiná dovednost než učit žáky klasicky v lavicích, musíte je jinak namotivovat, jinak s nimi pracovat,“ podotýká Beránek. Právě proto jsou kurzy navrženy tak, aby udržely pozornost a děti se do výuky mohly lépe zapojit.

Sérii téměř čtyřiceti kurzů, zaměřených na předměty základních i středních škol, začala společnost vytvářet už v roce 2018. Jejich počet se ve spolupráci s odborníky a pedagogy nadále rozšiřuje, v plánu je uvést na trh dalších čtyřicet. Red Monster navíc expanduje do zahraničí, loni začala tvorba kurzů pro Slovensko a Ukrajinu.

„Vytvořili jsme kurzy na principu navazujících interaktivních otázek, které děti do výuky lépe vtáhnou,“ popisuje Beránek. Své znalosti například z matematiky,

z českého jazyka a literatury či z cizích jazyků si žáci 1. a 2. stupně základních škol i studenti středních škol mohou procvičit a otestovat pomocí otázek a výukových kartiček. Ukázkové kurzy jsou zdarma, další stojí v rozmezí 39 až 69 korun. Licence u zpoplatněných kurzů platí rok, poté je možné si ji prodloužit.

Výhodou je, že můžete tyto kurzy spustit na jakémkoliv chytrém zařízení připojeném k internetu. To oceňuje i řada rodičů. „Líbí se mi, že kurzy Red Monster můžu přepnout na televizi a učíme se zábavnou formou. Synové se střídají a oba se tak učí spolu, vyvolávám je na přeskáčku a užíváme si hru. Ani nevímají, že se učí,“ hodnotí Aneta Nečasová, maminka dvou dětí.

Konec papírové éry

K lepšímu zvládnutí online výuky napomáhá i školní systém Edookit, který nahrazuje jak žákovské knížky, tak třídnice nebo třeba úkolníčky. Pro některé školy však Edookit není novinkou. „Začali jsme ho používat už před šesti lety a měli jsme možnost ho

porovnat i s jinými aplikacemi pro školní administrativu. S Edookitem jsme ale spokojeni nejvíce,“ konstatuje ředitelka základní školy Příbryslav Jaroslava Janů, která zároveň dodává, že nejpopulárnější funkcí je vkládání prolinků k online hodinám.

Zjednoduší školní agendu může i tzv. online matika, která umožňuje tvořit snadno spravovatelné seznamy dat, jež musí školy předkládat MŠMT, nebo možnost tvořit online rozvrh, který lze rychle měnit dle potřeby. Například v případě suplování. Na základní škole Havlíčkova v Moravských Budějovicích začali využívat Edookit před čtyřmi lety. „Teď v době pandemie nám slouží hlavně k zasilání materiálů a k písemné komunikaci s žáky a jejich rodiči,“ říká Blanka Ryvolová, zástupkyně ředitele. „Rodiče si na systém velmi rychle zvykli a v době zavření škol ho velmi oceňují.“

Na rozdíl od první vlny pandemie na jaře loňského roku je od začátku tohoto školního roku online výuka zakotvená v zákoně, tím pádem je pro děti povinná. „Na jaře to bylo celé ‚nadvoko‘, řešili jsme, co a do jaké míry můžeme po dětech chtít,“ vzpomíná Janů, ředitelka příbryslavské ZŠ. „Od té doby jsme si ale systémem mnohem víc vyladili, máme přesně dané rozvrhy online hodin, týdenní plány, děti vědí, kdy a jak dostanou zadání a jak ho mají odevzdávat, a v tom všem nám Edookit pomáhá.“

JSME NA NAŠE ŽÁKY A STUDENTY **HRDÍ!**

Ředitelé zdravotnických škol si velice váží jejich nasazení v době pandemie

Už uplynuly tři týdny od vyhlášení třetí vlny pracovní povinnosti, která se opět týká zejména studentů lékařských fakult, vyšších odborných škol zdravotnického zaměření i žáků středních zdravotnických škol. Zjevným pozitivem současné vlny je oproti těm předešlým fakt, že vedení krajů obecně šetří pracovními příkazy a snaží se dané personální potřeby řešit přednostně formou dobrovolnické činnosti.

Osituaci mediků jsme vás informovali v minulém čísle UN. Dnes je tedy řada na středních a vyšších odborných zdravotnických školách, které spolu často koexistují coby jediná právnická osoba.

Nyní máme v České republice přes 70 zdravotnických škol. A protože pracovní povinnost se potenciálně týká žáků starších osmnácti let, tedy středoškoláků z třetích a čtvrtých ročníků, kterých je zhruba 4800, rovněž pak i studentů prvního a druhého ročníku VOŠ, jichž je něco mezi osmi sty až tisícem, stát, respektive hejtmani a pražský primátor jich tak mají k dispozici dohromady skoro šest tisíc. Tito žáci a studenti se podle nařízení vlády museli nejpozději do 9. března ocitnout na seznamech jednotlivých zdravotnických škol, které je byly povinny předat vedením daných krajů.

Vlastním šetřením zdravotnické školy zjistily, že v různých zařízeních zdravot-

nického nebo sociálního charakteru momentálně, a to zejména dobrovolnický působí přibližně 40 % výše uvedených osob. Tento podíl bude ale ve skutečnosti ještě o něco vyšší, protože některé zdravotnické školy zapojily část svých žáků nebo studentů do pomoci v nemocnicích v rámci právě probíhajících odborných praxí. Ze statistických údajů také vyplývá, že po prvním týdnu zavedení stávající pracovní povinnosti působilo v různých zařízeních jen maturantů v oboru *Zdravotnický asistent* bezmála 940 (viz box).

Zatímco v první jarní a ve druhé podzimní vlně se nařízená pracovní povinnost týkala středoškolských oborů *Zdravotnický asistent* a *Praktická sestra*, na voškách oboru *Diplomovaná všeobecná sestra*, teď došlo na základě zákona o nelékařských zdravotnických povoláních (č. 962004 Sb.) k rozšíření i o další profese, jako například *Asistent zubního technika*, *Laboratorní asistent* nebo *Masér ve zdravotnictví*. To

představuje (v rámci oněch necelých šesti tisíc žáků a studentů) oproti prvním dvěma předešlým vlnám více o zhruba 1500 dalších mladých lidí, na něž se pracovní povinnost vztahuje také.

Dobrovolnictví je oboustranně výhodné

Přestože zdravotnické školy si oproti lékařským fakultám nikdy nijak zvlášť nestěžovaly na paralelní zavádění pracovní povinnosti vedle dobrovolnické činnosti (mnozí dobrovolníci byli totiž některými kraji dříve automaticky odvoláváni z pracovních pozic, které již třeba celé měsíce svědomitě zastávali, a umísťování někam úplně jinak), ani jim však tento režim nebyl příjemný.

„Není dobré, abychom kladli příliš velký důraz na pracovní povinnost, a to nejen v zájmu žáků samotných, ale i hejtmanů,“ říká pro UN Karel Štix, ředitel Střední zdravotnické školy a Vyšší odborné školy zdravotnické České Budějovice a předseda Asociace zdravotnických škol České republiky (AZŠ), a pokračuje: „Je totiž pro ně jistě výhodnější, pokud oslovení žáků a studentů nechají na nás jako na zdravotnických školách, než aby je rovnou jednotlivě povolávali podle krizového zákona. S ním jsou totiž pak spojeny různé povinnosti, jako přesné určení pracoviště, pracovní smlouva, finanční odměna. Je však zjevné, že hejtmani případně povolávají v první řadě mediky, teprve ve druhé řadě také žáky

Aleksandr Khmeliov / Shutterstock

fotoparow / Shutterstock

středních nebo studenty vyšších odborných zdravotnických škol. Tuto strategii dokládá také to, že i v předešlých vlnách, kdy už tehdy se některé kraje potýkaly s výraznou personální krizí, obdrželi naši žáci či studenti povolávacích příkazů jen opravdu minimálně. V případě našeho Jihočeského kraje se hejtman snaží daný seznam nyní vůbec nevyužívat, přičemž vychází jen z ochoty dobrovolníků, jež je značná.”

Přirozeně nejvíce byli povolováni žáci a studenti v regionech, kde byla zejména ve druhé vlně zavedené pracovní povinnosti personální situace v nemocnicích nejkrizovější. To se týkalo především Královéhradeckého kraje, zejména Trutnovska, kde se nacházejí Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední zdravotnická škola, jejichž ředitelem je Roman Hásek: „Nejhorší byla situace v našem regionu na podzim. To jsme žili ve stavu až jakési mobilizace. Nyní ale už v nemocnicích funguje efektivnější organizace práce a také v nich již mají více stálých zaměstnanců, a to díky tomu, že už nejsou tolik nemocní nebo v karanténě. A když jsem před vyhlášením třetí vlny pracovní povinnosti mluvil s ředitelem jedné z místních nemocnic, sdělil mi, že naše žáky nebo studenty už ani potřebovat nebude. Proto jsou nyní využívání podstatně méně, než tomu bylo na podzim. Tehdy šlo skoro o sto procent našich žáků a studentů, teď jde zhruba o polovinu.”

Avšak i v tom nejvypjatějším období vedení Královéhradeckého kraje respektovalo již předešlé zařazení dobrovolníků z řad středoškolačů i voškařů.

„Když byla poprvé vyhlášena pracovní povinnost, nebyli jsme až tak zaskočení, protože už řada našich žáků a studentů působila v různých zařízeních, a to na základě vlastních pracovněprávních vztahů. Pracovali hlavně o víkendech,

o prázdninách, sloužili i noční služby. Bylo to v době, kdy už začínal výrazně chybět zdravotnický personál, ať už z důvodu karantén, nebo přímo onemocnění,” upřesňuje ředitel Hásek a dodává: „Vedení našeho kraje přistoupilo k dané situaci pozitivně, a to v tom smyslu, že takto již navázané pracovněprávní vztahy nenarušovalo. Povolávání tak už byli jen ti, kteří ještě nikde nepůsobili, navíc byl každý z nich nejdříve daným úřadem individuálně kontaktován. Tito žáci se ale najednou ocitli v nemocnicích sami, poprvé bez svého učitele postavení do zodpovědné role, navíc na rizikovém pracovišti, nejednou přímo na covidovém oddělení. Po-

Statistika počtu maturantů v oboru Zdravotnický asistent (k 15. 3. 2021)

Kraj	4. ročník, denní forma	Pracují ve zdravotnických/ sociálních zař. (dobrovolnictví, na pracovní příkaz)
Středočeský kraj	248	90
Hlavní město Praha	120	43
Jihočeský kraj	212	46
Plzeňský kraj	128	55
Karlovarský kraj	71	56
Ústecký kraj	190	126
Liberecký kraj	118	110
Královéhradecký kraj	134	25
Pardubický kraj	178	65
Vysočina	162	7
Jihomoravský kraj	215	54
Olomoucký kraj	240	28
Moravskoslezský kraj	287	173
Zlínský kraj	167	60
CELKEM:	2 470	938

Zdroj: AZS

tkávali se s těžkými případy, potkávali se se smrtí... V současné třetí vlně nařízené pracovní povinnosti nebyl úřadem žádnému z našich žáků ani studentů doručeno povolávací příkaz. Všechny služby, včetně těch v nemocnicích, se ve vztahu k nám tak nyní odehrávají výhradně na dobrovolnické bázi.”

V krizi jde všechno ostatní stranou

Dá se však předpokládat, že v tak velkém množství žáků a studentů ne všichni byli z různých příčin dané dobrovolnické práci nakloněni. A přestože optimálně neodůvodněné odmítnutí splnění příkazu k výkonu pracovní povinnosti může být sankcionováno až do výše 50 tisíc korun, možná se našli i tací, kteří ho uposlechnout odmítli...

„Určitě se tu a tam objevily případy žáků, kteří zprvu odmítali dobrovolnickou službu nastoupit. (Na naší budějovické škole se ale neobjevil ani jeden. A pokud šlo případně přímo už o pracovní povinnost, neodmítl ji splnit nikdo.) Záleží pak na tom, aby jim škola dokázala vysvětlit skutečnou potřebnost a legitimitu takového pomoci a zároveň je motivovala i tím, jak si tohoto jejich nasazení skutečně váží. Situaci však poněkud komplikuje, když se samotní děkani lékařských fakult stavějí vůči práci svých studentů v nemocnicích málo vstřícně. Za sebe pak říkám, že nerozumím tomu, jak může někdo upřednostňovat některé studijní povinnosti před výpomocí v nemocnicích. Ano, chápu ochranu studijních zájmů mediků posledních ročníků, ale rozhodně nerozumím tomu, proč fakulty nemohly i během zkouškového období okamžitě stáhnout posluchače bakalářských studijních programů zaměřených na přípravu zdravotních sester a poslat je do první linie boje s covidem. Sám jsem našim studentům v probíhajícím zkouškovém období okamžitě vytvořil podmínky pro to, aby mohli k této službě neprodleně nastoupit, včetně změn v harmonogramu školního roku – aktuálně se upřednostnila praxe, teorii si pak budou moci doplnit později. Jestliže společnost prochází vážnou zdravotní krizí, všechno ostatní jde stranou. A když byla pracovní povinnost zrušena, maturanti sice často svou dobrovolnickou činnost přerušili, ale jakmile byla znovu zavedena a my je požádali o spolupráci, opět zpravidla neváhali nastoupit,” konstatuje K. Štix.

„Pro mnohé naše žáky, kteří byli před rokem poprvé povolováni, to bylo psychicky náročné, a to především proto, že šlo ještě o velkou neznámou. Báli se oni, báli se i jejich rodiče. Je proto pochopitelné, že se objevily i odmítavé postoje. A v jednom případě (ze zhruba osmdesáti našich povolaných žáků a studentů) žák přímo odmítl pracovní povinnost splnit. Důvodem byl právě strach. Šlo o žákyni čtvrtého ročníku, která bydlí v poměrně velké rodině, a proto se obávala, aby nákazu nepřinesla domů. Ale kraj jí vyšel vstříc

Mikhailovskiy / Shutterstock

► a žádnou sankci tuto žákyni nepostihl. Podle mě není správné takovýto odmítavý postoj automaticky odsuzovat. Je potřeba ho respektovat. Proto jsem se vůči našim žákům a studentům snažil vždy vystupovat neutrálně – ani jsem je nijak ke službě nepovzbuzoval, ani jsem je však v jejich případném odmítavém postoji nepodpořoval. Situace se totiž hlavně před rokem podobala válečnému stavu, kdy se už i civilistům udělují rozkazy. Hlavně je ale potřeba s profesí zdravotníka, kterou si naši žáci vybrali dobrovolně, spojovat i určitý morálně-etický kodex. A ten v sobě drtivá většina z nich má – připravují se na to, že budou pomáhat uzdravovat či zachraňovat lidské životy a že ten svůj naopak dají někdy i všanc. Časem tak prakticky u všech našich žáků strach ustoupil a zvítězil v nich smysl pro zodpovědnost. Odměnou jim pak bylo to, že začali být na sebe oprávněně hrdí. A já jsem zase hrdý na ně,” komentuje R. Hásek.

Pracovní využití je adekvátní

„Naši žáci jsou využíváni v prvé řadě ve zdravotnických zařízeních, kde jsou většinou zařazováni na sanitární, respektive na ošetrovatelské funkce, tedy na základě toho, co vyplývá z jejich stávajícího vzdělávání v oboru praktická sestra. Jde o kompletní péči o pacienta s tím, že některé tyto činnosti žáci vykonávají pod profesionálním dohledem. A určité praktické zkušenosti, se kterými by se jinak seznámili případně až na vysoké škole, tak získají i nad standard příslušného vzdělávacího programu. Dále žáci pracují v domech sociální péče a v domovech pro seniory. Zde sice také vykonávají často obdobné činnosti jako ve zdravotnických zařízeních, ale jejich práce přirozeně nebývá tak vypjatá jako v nemocnicích s covidovými

odděleními. A ještě také působí v různých odběrových centrech určených k testování daného koronaviru, kde vypomáhá i řada našich učitelů,” informuje K. Štix.

Během prvních dvou vln si ale lékařské fakulty stěžovaly, že jejich studenti jsou často zařazováni na ty nejjednodušší pomocné práce, čímž byla zcela opomíjena již dosažená odbornost těchto posluchačů. Zdá se tedy, že v případě středních zdravotnických škol byla situace odlišná, nejednou dokonce přímo opačná.

„Nemám vůbec žádné zprávy o tom, že by naši středoškoláci vykonávali nějaké činnosti, jež by neodpovídaly jejich studijnímu zaměření,” poznamenává ředitel Štix.

Obdobná situace je podle něj i u studentů VOŠ: „Byli a jsou nadále využíváni studenty všech, tedy prvních až třetích ročníků, kteří mohou vykonávat už i všechny specializované ošetrovatelské činnosti. Tito studenti jsou totiž na péči o pacienty připravováni holisticky, tedy od ošetrovatelské práce až po různé specializované zdravotnické úkony. A ani u těchto studentů jsme nezaznamenali, že by po nich nemocnice vyžadovaly něco jiného, než odpovídá jejich studijnímu zaměření.”

Medici si ale také stěžovali na přílišnou fyzickou i psychickou zátěž nebo i na některé další organizační nedostatky v nemocnicích, kde sloužili. Předseda AZŠ Štix však nemá ani o takovýchto excesech v případě středních nebo vyšších odborných zdravotnických škol žádné zprávy.

A ani v inkriminovaném Královéhradeckém kraji nedocházelo podle tvrzení R. Hásky k situacím, které by už byly pro

žáky či studenty neúnosné: „Také naši žáci a studenti měli dvanáctihodinové směny a pracovali i o víkendech. Zátěž tak byla někdy opravdu extrémní, a to fyzická i psychická. Pozorují však jejich neutu- chající energii a chuť pomáhat. Zároveň nemám důvod si myslet, že nevědí, co činí, respektive že nejsou schopni adekvátně posoudit své momentální osobní možnosti a síly. Kdyby to někteří nevládali, jsem přesvědčen, že by si uměli dát pauzu. Navíc zde zpravidla ještě figurují i jejich rodiče, což je také určitá pojistka v tom, aby se žáci nepřeceňovali.”

A přestože se o službě v souvislosti s pandemií hovoří jako o dobrovolnické, většinou bývá odměňována.

„Žáci sice nemají běžnou základní praxi placenou, ale pokud pracují v nemocnicích nad tento povinný časový standard, za tuto činnost jsou již nemocnicemi odměňováni. A my jim ji jako praxi i nadále započítáváme,” objasňuje R. Hásek a doplňuje: „Managementy nemocnic většinou porovnávaly odměny dobrovolníků s platbami pro žáky nebo studenty pracující na základě pracovního příkazu. A protože nasazení mají slíbeno méně peněz, než dostávají dobrovolně zaměstnaní, nemocnice jim tento finanční rozdíl dorovnávají.”

Ochrana bývala nedostačující

V *Usnesení vlády České republiky* z 5. března se jasně uvádí, že zdravotnická zařízení, do nichž studenti nebo žáci půjdou pracovat, jsou povinna bezodkladně po nástupu daných osob zajistit jejich očkování. Předtím však tomu tak nebylo.

„Jediné rezervy ve vztahu k našim žákům a studentům jsme zaznamenali u preventivních opatření, a to jednak v občasném nedostatku ochranných zdravotních pomůcek, a zejména pak v absenci příslušného očkování. Pokud jde o krajskou nemocnici v Českých Budějovicích, požadujeme po ní, aby stejně jako její zaměstnanci byli proti covidu očkovaní jak naši žáci a studenti, tak i učitelé, kteří na ní nyní pracují,” referuje K. Štix.

„V současné době jsou ti naši žáci nebo studenti, kteří slouží v nemocnicích, již naočkováni. Tedy pokud vůbec chtěli být. Je totiž dost těch, kteří vakcínu, alespoň zatím, odmítají. Důvodem je jednak to, že se nyní většinou dané nemoci už neobávají, jednak to, že příliš nedůvěřují současným vakcínám. Stejně tak i naši pedagogové, kteří pracují také v nemocnicích, pokud chtěli (a těch byla podstatná většina), jsou již naočkováni,” oznamuje R. Hásek.

To v českobudějovické zdrávce jsou podle jejího ředitele nejen tamní učitelé, ale i žáci k danému očkování vstřícní: „Z osmdesáti interních zaměstnanců naší školy je třicet zdravotnických pracovníků, kteří běžně pracují i v terénu. A z nich nejenže kromě jednoho nikdo nedal najevo, že by

nechtěl být očkovan, ale této možnosti by všichni okamžitě využili. Obdobně je to i u našich studentů. Jednoznačně to vím o žácích čtvrtého ročníku, které jsem se prostřednictvím online konference na jejich postoj k očkování proti covidu přímo dotázel.“

Zřejmě i z důvodu nedostatečné ochrany měli jak v minulosti, tak na počátku stávající třetí vlny v této škole několik studentů, kteří byli zjištěni jako covid pozitivní. Podobně tomu bylo také v jiných zdravotnických školách.

„Avšak o žádném případě komplikovaného průběhu tohoto onemocnění nebo o projevu vážných následků nákazy daným koronavirem u někoho z žáků či studentů zdravotnických škol nejsem informován,“ podotýká K. Štix. Tuto skutečnost potvrzuje za Trutnovskou zdravotní školu i ředitel Hásek.

Tikhonova Yana / Shutterstock

Vztyčený varovný prst

Avšak možné ohrožení vyplývající z pracovního nasazení, a to zejména v nemocnicích, se netýká jen fyzického, ale také psychického zdraví.

„Někteří naši žáci zažili i situace, kdy komunikovali s pacienty, kteří čtvrt hodiny nato zemřeli... Naštěstí u nás pracuje vynikající školní psycholožka, která má mezi žáky velkou důvěru. A ta čerstvě konstatovala, že nastal dramatický nárůst počtu požadavků na intervenci u ní. Zdaleka ne vždy to však souvisí přímo s prací v nemocnici, ale příčinou je celkově nepřírozená situace ve společnosti, kdy žáci nemohou standardně studovat nebo se mezi sebou běžně setkávat. Nevrhám, že jde již o nějakou katastrofu, ale rozhodně se jedná o vztyčený varovný prst. Rozhodně však nevím o případu žádného našeho studenta, který by se z důvodu současné situace přímo psychicky zhroutil. Na druhou stranu tato naše paní psycholožka již zachytila i případy,

kteří postoupila klinickému psychologovi,“ uvádí R. Hásek.

„I naši žáci nebo studenti bývají při dobrovolnické činnosti vystavováni velké psychické zátěži. Nejsem však informován o žádném případě, kdy by snad došlo k nějakému psychickému zhroucení v důsledku této práce. Nicméně ministerstvo zdravotnictví mě oslovilo s tím, že připravuje program, který má pomoci vyrovnávat tuto nestandardní psychickou zátěž u žáků i studentů. Především se pozornost zaměří na kraje, kde jejich využití bylo doposud největší,“ informuje K. Štix.

To, že také ministerstvo školství bere problematiku psychické zátěže ve školách vážně, a to nejen v těch zdravotnických, potvrzuje i metodické doporučení pro školy nazvané *Distanční výuka a duševní zdraví*, které bylo zveřejněno v polovině března. V něm se kromě konkrétních rad

u těch všeobecněvzdělávacích současná výuka poněkud pokulhává, po odborné, a zejména po praktické stránce máme v přípravě studentů čisté svědomí.“

Avšak jisté rozdíly se objevují v obsahové náplni současných odborných praxí.

„Odborné praxe ve zdravotnických školách probíhají na podobném principu jako na lékařských fakultách. Takže naši žáci stejně jako medicí absolvovali takzvaná kolečka, kdy postupně na určitou dobu rotačně navštěvují jednotlivá nasmlouvaná oddělení. Ale již od jara minulého roku je tento harmonogram narušen a my tak přicházíme o možnost daná oddělení navštívit. A to už pak nikdy dohnat nelze. Zůstává však alespoň povšechná praxe,“ objasňuje ředitel Štix.

„Nám se zatím převážně dařilo dodržovat i obsahovou náplň předepsaných praxí, byť často s velkým vypětím. Proto plně chápou, že se to některým jiným zdravotnickým školám i přes jejich velkou snahu tolik nedařilo,“ dokresluje R. Hásek.

A zvláštní úleva v podobě letošní maturity se týká zejména právě žáků středních zdravotnických škol. Kromě všeobecné dobrovolné ústní zkoušky z českého a cizího jazyka odpadá pro ty, kteří v souvislosti s pandemií odpracovali od 12. října minimálně 160 hodin, povinnost absolvovat didaktické testy.

„Letošní maturanti jsou co do běžné výuky samozřejmě ještě více postiženi než ti loňští, na druhou stranu procházejí už mnohem propracovanější a efektivnější distanční výukou. Situaci nám také zjednodušuje to, že se můžeme nyní soustředit jen na školní část maturity,“ reaguje K. Štix.

Vyjednávání o současné podobě maturity pro žáky středních zdravotnických škol začalo v Královéhradeckém kraji, protože právě tam bylo jejich nasazení opravdu masivní, a to i co do počtu odpracovaných hodin.

Ředitel Hásek je s výsledkem těchto jednání spokojen: „Nicméně konečná podoba úlevy zredukované maturitní zkoušky překvapila nejen naše žáky, ale i mě. Očekával jsem sice zrušení povinnosti didaktických textů, ale předpokládal jsem, že ústní zkoušky ze všeobecněvzdělávacích předmětů zůstanou zachovány. A i když toto rozhodnutí na naše žáky zapůsobilo jako velká motivace pro jejich další dobrovolnou práci, přesto jim osobně doporučuji, aby tyto ústní zkoušky raději absolvovali. Jednak se na ně stejně už průběžně během studia přirozeně připravovali, jednak bych byl nerad, aby jim časem někdo vytkl, že vlastně ani nemají plnohodnotnou maturitní zkoušku. V každém případě ona část maturity z odborných předmětů proběhne bez jakýchkoliv úlev. V ní totiž už jde o zdraví, a dokonce i o životy.“

objevuje i pestrý seznam odkazů na nejrozdůlnější instituce, jež mohou školám v případě jejich potřeby pomoci.

„Přestože tento krok ministerstva považuji za užitečný, mělo ho učinit již mnohem dříve,“ zdůrazňuje R. Hásek.

Maturitní úleva jako benefit

V případě mediků jsou v souvislosti s pracovní povinností často zmiňovány obavy z možného vážného snížení úrovně jejich vzdělávání, potažmo kvalit samotných absolventů. Obdobná otázka se samozřejmě nabízí i u žáků a studentů zdravotnických škol.

„O kvalitu našich absolventů obavy nemám. Teorii studenti zvládají i v rámci distančního vzdělávání a minimálně základní všeobecnou praxi získávají také,“ uklidňuje K. Štix.

Obdobně to vidí i jeho kolega z Trutnova: „I když u teoretických předmětů, zejména

... Ivana Moudrá, Mateřská škola Pražská, Doksy

DISTANČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠKOLCE?

Každé malé dítě ví, že v mateřince své svěřence nehlídají, ale vzdělávají. Koho by však ještě před pár měsíci napadlo, že se i tady budou děti připravovat na nástup do základní školy na dálku, tedy distančně?

Na přípravu zcela nového způsobu komunikace s dětmi a jejich rodiči nebylo mnoho času. Naše vláda rozhodla a nařídila tuto změnu v pozdních pátečních hodinách a bylo to.

Ve školkách obecně, a v té naší obzvlášť, pracují kreativní, pracovitě, odvážně a smyslem pro humor obdařené paní učitelky. To už přeci také ví každé malé dítě i jeho velcí rodiče.

Jedno z vládou nařízených mimořádných opatření, které začalo platit v pondělí 1. března 2021, zakázalo osobní přítomnost dětí ve školkách. Zákaz padl i na děti, které jsou v posledním ročníku mateřské školy před nástupem do školy. Pro tyto děti, naše předškoláky, je však předškolní vzdělávání povinné. Co teď?

Rychle jsme prostudovaly metodiku (doporučení ministerstva školství MŠMT) a jak je naším dobrým zvykem, vybraly jsme, co se nám zdálo použitelné, a upravily jsme ji k obrazu svému. Dodržely jsme všechny závazné (zákonem dané) části, použily užitečná doporučení a informace.

Hravě se nám podařilo zkombinovat dva doporučené způsoby vzdělávání, tj. offline komunikaci (neprobíhá přes inter-

net) a online spojení (probíhá prostřednictvím internetu a dalších digitálních technologií).

Pro naše předškoláky jsme během chvíle nachystaly obálky s pracovními listy s přesnými návody a omalovánky, které ať se to nezdá, jsou pro budoucí školáky velmi důležité. Při jejich vybarvování si děti fixují správný úchop pastelky, uvolňují zápěstí, zvykají si na správné držení celého těla a také se učí udržet doporučenou vzdálenost očí od pracovního listu. Na tohle všechno teď musí dohlížet rodiče, ale pozor, s našimi učitelkami v zádech. Protože hodně využíváme online formu předškolního vzdělávání.

Paní učitelky okamžitě založily třídní WhatsApp skupinky, kam sloučily všechny předškoláky ze své třídy. Tam jim každý den posílají úkoly ze všech pěti oblastí předškolního vzdělávání, aby podpořily všechny klíčové kompetence předškolního dítěte. Třídní vzdělávací program je tak naplňován i v době nouzového stavu. Paní učitelky komunikují s dětmi a jejich rodiči prostřednictvím zmíněné aplikace. Posílají zprávy, fotografie, hlasové nahrávky, natáčejí pro děti videa ze tříd i z přírody. Děti plní zadání úkoly stejným komunikačním kanálem. Zpětná vazba funguje

Foto: archiv školy

okamžitě oběma směry a také mezi dětmi navzájem. Děti plní úkoly hudební, pohybové, výtvarné, rozumové, pracovní, dramatické a další. Učí se být samostatné a zodpovědné, což k tomuto období patří. Zkouší však také komunikovat prostřednictvím digitálních technologií a seznamují se se světem, který jim měl být ještě chvíli zapovězen.

Ale protože žijeme v době, kdy to bohužel jinak nejde, vkládáme dětem do ruky místo hračky mobil nebo tablet. Místo správného úchopu tužky je učíme jezdit prstíkem po displeji nebo Źukat na ta správná místa. Místo volného bezprostředního pohybu venku usazujeme děti před monitor počítače a televize. Ani trochu se nám to nelíbí, věřte nám. Proto jsou naše úkoly hodně interaktivní a spojené s volnočasovými aktivitami. Často vybízíme děti i rodiče k venkovním hrátkám a skopičinám. Tak například motýlí paní učitelky Markéta a Martina se v nouzovém stavu proměnily v poštovské panáčky a hrály po celou dobu s Motýlky zajímavou a zábavnou hru Správná pětka.

Nebojte se, nezapomněly jsme ani na naše ostatní Berušky, Motýlky, Koťátka a Zajíčky, kteří předškolku povinnou nemají. I pro ně paní učitelky vymýšlejí úkoly

Foto: archiv školy

a posílají jim pozdravy. Využíváme k tomu našich webovek (www.msprazskadoksy.cz). Kromě pravidelných informací, aktuálních změn a nařízení pro rodiče jsou na web vkládána videa plná dobrot od paní hospodářky a našich kuchařek. Ani školáci z naší zámecké družiny nepřijdou zkrátka. O jejich volný čas pečují naši vychovatelé také prostřednictvím školkového webu.

Prožíváme zvláštní dobu, která nás podivně rozděluje. V naší škole však díky vlád-

nímu zákazu dochází k nezakázanému sblížení. Nejen v rámci třídních skupin spojených přes WhatsApp, ale i v našem pedagogickém sboru. Vznikl společný chat, kde vzájemně sdílíme všechny nápady, pokusy a aktivity. Při běžné prezenční každodenní práci není na vzájemné návštěvy ve třídách, my jim říkáme „inspiration“, dostatek času ani prostoru. Teď se ve skupině „Učitelky“ vzájemně vidíme a slyšíme, podporujeme a povzbuzujeme se, pomáháme si a také se hodně nasmě-

jeme. Třeba tímto článkem také někoho inspirujeme, potěšíme a povzbudíme, aby se v této nelehké a trochu smutné době necítil sám a našťvaný, protože si na spoustu věcí a aktivit musíme všichni ještě chvíli počkat. My na Pražské však věříme, že už to nebude dlouho trvat a na tuhle „covidovou inspiraci“ budeme už brzy s úsměvem vzpomínat, jak je naším dobrým zvykem.

... Jan Prchal, dlouholetý učitel a předseda Společnosti pro hudební výchovu ČR

REVIZE RVP – VĚC (NE)VEŘEJNÁ?

Zcela jistě jsem nebyl sám, kdo se cítil 1. února zaskočen zveřejněním *Opatření ministra školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*.

Už jen z důvodu, že jsem zveřejnění takového dokumentu v době, kdy školy a pedagogové řeší aktuálně řadu jiných závažných problémů, zkrátka nečekal. Když jsem si v *Opatření* přečetl redukce v předmětu hudební výchova, zděsil jsem se. Pokud by byl dokument zveřejněn o dva měsíce později, považoval bych jej za svérázný pokus o aprílový vtíp. Redukce v hudební výchově jsou natolik absurdní, zbytečné a neodborné, že jsme se jménem Společnosti pro hudební výchovu ČR vůči nim ihned ostře vymezili.

Oslovili jsme v dokumentu uvedené odpovědné osoby a instituce, abychom zjistili, kdo a z jakého důvodu tyto změny provedl, protože ani náš zástupce v revizní pracovní skupině NPI ČR neměl o přípravě těchto změn tušení. Trasování je u nás obecně velký problém a není tomu jinak ani v tomto případě. Z vyjádření NPI ČR a z výsledků schůzky na MŠMT jsme autora změn nezjistili. Prý to v důsledku interně nastavených procesů NPI ČR zjistit a uvést nelze, jedná se o zohledňování mnohého a výsledek je kompromisem možného. Navíc si je prý třeba uvědomit, že „*podoba hudební výchovy pro velké revize nenavazuje na zveřejněnou podobu, ale vzniká znova*“.

Tedy: dokument vznikl v NPI ČR mimo proces revize RVP HV, údajně v kontextu implementace ICT. Je paradoxem, že nová klíčová kompetence – digitální do RVP HV začleněna nebyla. Dozvěděli jsme se, že se jedná o tzv. malou revizi, která s probíhající revizí „velkou“ nesouvisí. Bez poznámky ponechme fakt, že do té doby nikdo tyto pojmy nepoužil a dodnes nejsou uspokojivě vysvětleny. Z dopisu MŠMT ze začátku února lze vyvodit, že navržené změny v RVP mimo informatiku jsou dočasné, jedná se o návrhy na vypuštění některých témat. Školy mají nadále možnost učit výstupy navržené k vypuštění, pokud tyto výstupy zapadají do konceptu jejich

ŠVP a vzdělávání na škole. Také se v tom neorientujete?

Výsledkem kompromisů?

SHV ČR naprosto odmítá, že by obsah a forma zásadního strategického dokumentu (který na dlouhé období ovlivní hudební vzdělávání a estetické formování naší mladé populace a logicky i přípravu budoucích pedagogických generací) měly být výsledkem kompromisů pověřených úředníků. SHV ČR trvá na tom, že optimálního znění RVP musí být dosaženo na základě širokého konsenzu mezi MŠMT a odbornou i širokou pedagogickou veřejností.

Ostatně ve zmíněném dopisu je v závěru uvedeno: „*Během přípravy velké revize bude postupováno otevřeně a participativně, tak, aby se učitelé, ředitelé, odborné asociace a další aktéři mohli zapojit svými znalostmi a zkušenostmi*.“ Tak uvidíme... Zatím chápu netransparentnost procesu jako svého druhu pohrdání peda-

gogickou veřejností a jejími názory a zkušenostmi. Přitom právě jejím přičiněním náš vzdělávací systém funguje, to by si měli odpovědní úředníci uvědomit v první řadě a vyvodit z toho důsledky. Možná i personální.

Budme rádi, že nám vzali jen hodinu...

Oblasti Umění a kultura byla vzhledem k požadavkům na zvýšení časové dotace informatiky snížena minimální časová dotace z 10 na 9 hodin. Nemá zde smyslu tuto skutečnost podrobně rozebírat – každopádně je to další z kroků vedoucích k dlouhodobému oslabování této oblasti, které vnímáme jako velmi nešťastné a alarmující. Dokonce prý padl návrh, aby se naší oblasti odebraly hodiny tři.

Postavení hudební výchovy a úroveň její výuky v některých školách je častým terčem kritiky. SHV ČR se dlouhodobě prakticky snaží situaci ve výuce zlepšit a podporuje zejména ty pedagogy, kteří hudební výchovu vyučují bez předchozí odborné přípravy. Snižování časové dotace jde přesně opačným směrem a tuto oblast oslabuje fakticky i v očích veřejnosti, což je v kontextu strategie našeho vzdě-

prchal / Shutterstock

► lávacího systému devastující. Domníváme se, že je nutno usilovat o zavedení další klíčové kompetence, kterou lze pracovně nazvat kulturně-estetickou.

Skutečně hudební výchovou děti přetěžujeme?

Jsem více než třicet let učitelem hudební výchovy v základní škole. Řadu let vyučuji i didaktické předměty na dvou pedagogických fakultách, takže jsem ve stálém kontaktu s těmi, kteří budou modelovat naše vzdělávání v budoucnu. Se zadostiučiněním konstatuji, že nastupující mladá generace velmi citlivě vnímá dlouhodobý negativní trend ve vztahu k těm předmětům, které rozvíjejí i jiné než rozumové schopnosti – kreativitu, estetické cítění a citovost obecně, tvorbu hodnotových kritérií, představivost, nazírání a vnímání reality odlišným úhlem pohledu...

V poslední době se mě studentky často ptají, jak je možné, že se v rámci distanční výuky hudební výchova (ale v obecné rovině „výchovy“) nevyučují, protože podle jejich názoru jsou právě nyní velmi potřebné a nezastupitelné. Šokujícím bylo pro mě vysvětlení jednoho ředitele ZŠ: „Přece nebudeme žáky hudební výchovou přetěžovat...“ Nevím, jakým způsobem (a zda vůbec) se v jeho škole hudební výchově vyučuje. Jsem ale přesvědčen, že je to právě smysluplně vedená hudební výchova, která může současné stadium odloučení a sociální izolace pomoci překonávat. A že při tom současně naplníme

i ony digitální kompetence? To je přece logické, i bez nových dokumentů. Nebo platí názor, že pokud sám kulturu a umění nepotřebuji, nedopřávám je ani ostatním? Jistě, u ředitelky nebo ředitele ZŠ nepředstavitelně...

Odsud přece musí vést nějaká cesta

zpívá Bob Dylan v písni Okolo strážní věže. SHV ČR se společně s Katedrou HV PF UJEP v Ústí nad Labem a ve spolupráci s Českou hudební radou při UNESCO pokusí hledat návrhy možných řešení a přístupů na mezinárodní konferenci *Hudební výchova pro třetí tisíciletí III*, která se na on-line platformě uskuteční ve dnech 23. a 24. dubna 2021. Témata budou navýsost aktuální: Současný stav procesu revizí RVP HV, implementace ICT a problematika distančního vzdělávání uměleckých předmětů.

Na závěr prvního jednání dne se uskuteční koncert sestavený z příspěvků žáků a jejich pedagogů z období distančního vzdělávání. Přichystáno je i překvapení večera s aktivním zapojením zúčastněných pod taktovkou Jakuba Kacara. Již nyní je zvána odborná i nejširší pedagogická veřejnost (přihlášku a podrobné informace naleznete na shvcr.cz).

Na všem špatném lze najít i něco dobrého...

Nechci končit pesimisticky, i když můj bytostný pedagogický optimismus dostává zabrat. Zjistil jsem, že většina našich

žáků si doma zpívá, aniž by museli, prostě chtějí. Téměř všichni se těší, až půjdou opět do školy. Je výjimkou, když doma neposlouchají hudbu – jakoukoli, ale dokazují tím, že hudba pro ně je nepostradatelnou součástí života. Vyžadují, abych na každou hodinu připravoval nové zábavné hudební kvízy. Posílají mi odkazy na zajímavé klipy, na které narazili. Někteří mi posílají své hudební projevy, dokonce i vlastní tvorbu.

Zjistili jsme, že komunikace mezi institucemi nefunguje. Zveřejněné *Opatření* ukázalo, že interně nastavené procesy v oněch institucích produkují naprosto nepoužitelné dokumenty, což je eufemismus. Kvalita aktuálně zveřejněného RVP je natolik problematická, že vyvstává nutnost nahradit „staré harcovníky“ mladšími kolegyněmi a kolegy, kteří budou na revizi nejenom pracovat, ale ve své další praxi i realizovat. Kromě naproste netransparentnosti tohoto procesu je i toto jeden z důvodů, proč SHV ČR v současné fázi spolupráci s NPI ČR přerušila. Aktuální stav bude trvat do doby, kdy bude proces revize nastaven tak, jak je uvedeno ve zmíněném dopisu MŠMT a bude v maximální míře umožněn dialog s pedagogickou veřejností. Optimálně pak jazykem, kterému rozumíme, a nikoli oním *ptydepe* úřednic, úředníků a rádob odborníků. Tak bude zajištěno, že proces revizí bude kompetentnější, transparentnější, smysluplnější a... demokratičtější? ●

... Kateřina Nováková, Jiří Pilař, SVP Praha Klíčov

RIZIKA VE VZDĚLÁVÁNÍ V COVIDOVÉ DOBĚ

Středisko výchovné péče v Praze na Klíčově uskutečnilo průzkum dopadů distančního způsobu výuky ve školách na potenciálně rizikové žáky.

Středisko výchovné péče v Praze 9 Klíčově (dále jen středisko) je školské zařízení, které poskytuje všestrannou, preventivně výchovnou péči a podporu dětem zpravidla ve věku povinné školní docházky a docházky do škol druhého cyklu, resp. do ukončení přípravy na budoucí povolání. Vesměs se jedná o děti a mladé dospělé (dále klienti), kteří se neumí vypořádat s problémy ohrožujícími jejich další osobnostní vývoj. Situaci takového charakteru, s nimiž se dítě nedokáže vyrovnat, je mnoho, od problémů ve škole a v rodině až po různé formy závislostí a delikventního jednání.

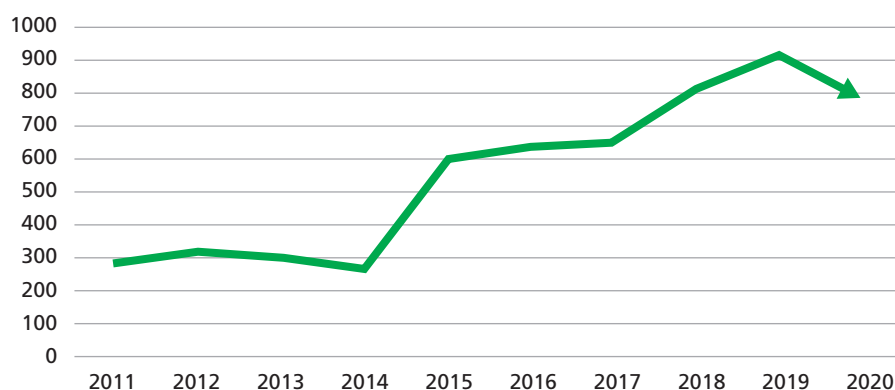
Počet klientů roste

V posledních deseti letech středisko zaznamenává výrazný nárůst klientů, což koresponduje i se zhoršující se atmosférou v našich školách. Ve srovnání s rokem

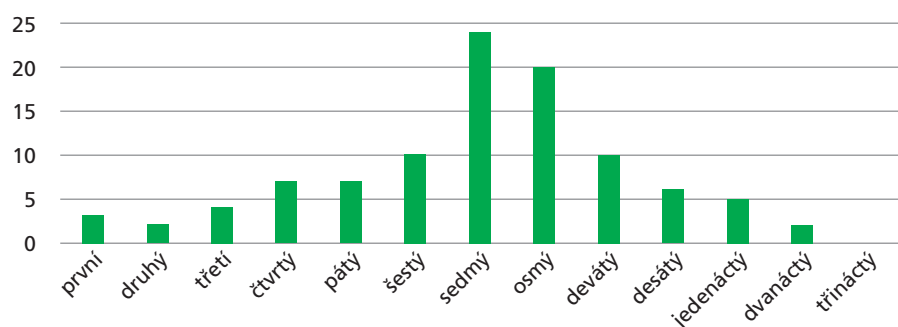
2011 stoupl počet klientů s rizikovým chováním o alarmující 69 % (viz graf č. 1). Tento trend ilustruje skutečnou situaci v naší mladé generaci – je obklopena

stále větším množstvím zážitků, často negativních, osobních problémů a různých obtížných životních situací, s nimiž se nedokáže vypořádat. V posledních dvanácti měsících přibyl do tohoto spektra další – absence pravidelné školní docházky v době pandemie Covidu-19. V první polovině roku 2020 klientů, zjevně vlivem

Graf 1 Počty klientů v ambulancích v letech 2011–2020

Graf 2 Ročník školy, který dítě navštěvuje ZŠ/SŠ

Poznámka: Desátý až třináctý ročník % střední vzdělávání.

počínající pandemii a na ní navázané karantény ve školách, ubylo, ale v posledních měsících sledujeme opět postupný nárůst počtu rodičů volajících o pomoc, přímo úměrně s prodlužující se dobou tohoto „bezčasí“.

Středisko dostává stále čtenější impulzy z rodin, škol a orgánů sociálněprávní ochrany dětí, které signalizují postupný propad v psychické odolnosti, školní výkonnosti a narůstající problémy se závislostním chováním (což nejsou pouze kouření, alkohol a drogy, ale stále častěji závislost na virtuálních médiích). Četnost těchto negativních jevů se v době současného nastavení společnosti, kdy prožíváme nouzový stav, různá karanténní opatření všude kolem nás, výrazně zvyšuje. Důsledkem toho je ztráta sociálních kontaktů, stále častější konflikty mezi rodiči a jejich dětmi a nemožnost sebe-realizace v organizovaných volnočasových aktivitách. Velmi negativně se projevuje ztráta pravidelné školní docházky a nadbytek času, který děti nemohou smysluplně využít.

Středisko výchovné péče na Klíčově proto realizovalo mezi svými klienty průzkum, který nemá žádné výzkumné ambice, na což při přímé práci s klienty ani není čas, ale pouze si dalo za cíl vytvořit určitý obraz dítěte v době karanténních opatření včetně rodinného zázemí, v němž vyrůstá. Zkrátka abychom konkrétně viděli ty nejpodstatnější proměnné, které ovlivňují další osobnostní vývoj našich dětí a mají negativní vliv na společnost.

Problémy na druhém stupni

Náhodný soubor respondentů čítal 130 žáků (62 % chlapců, 38 % dívek) ze základních (87 %) a středních škol (13 %). Toto poměrné zastoupení ve vzorku pochází z celkového počtu více než osmi set klientů, kteří jsou v současné době v péči střediska. Z 30 % se jedná o klienty, kteří do ambulancí docházeli již před vyhlášením protiepidemických opatření na jaře roku 2020 a 70 % po jejich vyhlášení. Vesměs jde o děti, které začaly docházet do SVP v důsledku rizikového chování, a nově i o děti, které před vyhlášením karanténních opatření žádné výraznější problémy nevykazovaly, ale současná rodinná konstelace pro ně není příznivá.

Akcentovali jsme konkrétní možné dopady na osobu dítěte za současné situace v našich školách vyvolané opatřeními v rámci pandemie Covidu-19. Za jednotlivé proměnné jsme určili časté situace, s nimiž se rodiče a také děti na středisko obrátily, a skutečnosti, které během konzultací vyšly najevo.

Šetření ukázalo, že nejmarkantnější problémy s distanční výukou u žáků vznikají v rozmezí sedmého až osmého ročníku základní školní docházky (44 % respondentů) – (viz graf č. 2). Tyto děti jsou nejméně motivované, což rovněž vyplývá z jejich vývojového období puberty, minimálního setkávání s kamarády jinak než přes počítač či mobilní telefon a nastupující únavy až psychických problémů z přetrvávající absence přímých kontaktů ve škole. Nicméně výraznější nárůst problémů začíná již v šestém ročníku (10 %). Do jisté míry překvapivě je nižší počet žáků ročníku devátého, než jsme původně předpokládali. Důvodem může být jednak uvědomění si, že je třeba se aktivizovat kvůli chystanému přechodu do středních škol a učilišť a jednak jistá rezignace rodičů na motivování svých dětí ke změně v přístupu ke školním povinnostem, když se jim to dříve nedařilo.

V celkovém zastoupení nově příchozích klientů v „covidové době“ je překvapivě nižší počet žáků ze středních škol (13 %) oproti předchozím rokům, kdy jich z celkového počtu bývalo mezi klienty střediska průměrně 25 %. Tento fakt se nám nepodařilo přesně vysvětlit, proto jej jen konstatujeme. Nejproblematictější se ve středních školách jeví žáci prvních ročníků středního vzdělávání, především ze středních odborných učilišť. V tomto segmentu školství se dlouhodobě koncentruje problematická populace, z níž někteří měli jiné ambice, které se nenaplnily, a někteří vstupují do učebních oborů jen proto, aby někde byli. Tito jedinci bývají v učilištích obvykle následně velmi problémoví a ze vzdělávání předčasně odcházejí. I proto bylo překvapivé, že v tomto „covidovém“ roce jich bylo méně než v jiných letech. Vysvětlením může být například menší vliv negativní vrstevnické skupiny, jelikož se mezi sebou žáci při karanténních opatřeních nestýkají, anebo nedostatečný zájem rodičů. Z praxe platí, že žáci v prvních

ročnících středního vzdělávání mohou být nejvíce ovlivnitelní s cílem zapadnout do skupiny a získat tak své místo mezi spolužáky, což lze i on-line.

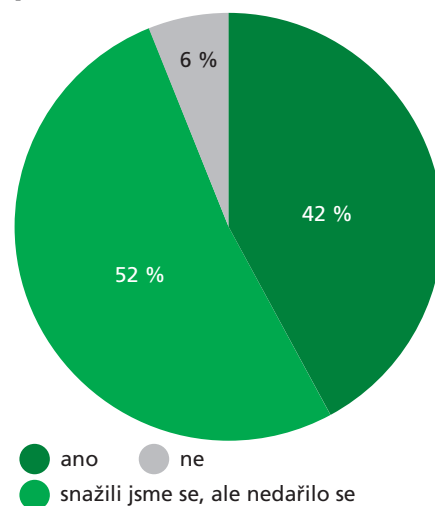
Dále jsme sledovali možný vliv na plnění školních povinností žáka z pohledu rodinného prostředí, jednak míry úplnosti rodiny a jednak z úrovně vzdělání, které rodiče dosáhli. Z úplné rodiny bylo 42 % klientů, z rodiny s jedním rodičem 40 % a z rodiny doplněné 16 %.

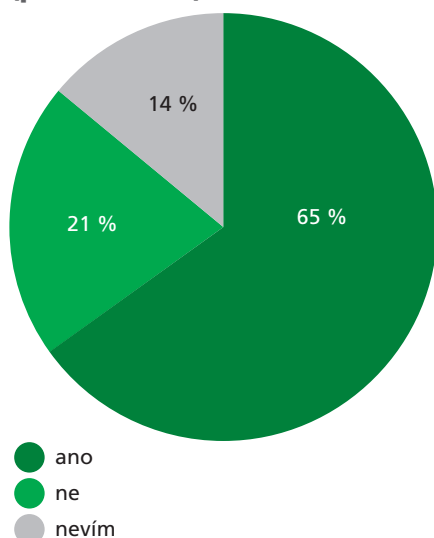
Scházející výklad

V rámci nejvyššího vzdělání rodičů bylo 16 % se základním, středním vzděláním ukončeným výučním listem 19 %, s maturitou 44 % a vysokoškolským 21 %. U rodičů dosažená výše vzdělání s maturitou a vysokoškolská byla přímo úměrná snaze řešit problémy spojené s on-line výukou. U těchto rodičů byla také zaznamenána snaha po kontaktu se školou, když si jejich dítě se zadanými úkoly nedokázalo poradit. Zároveň ale také byla zaznamenána větší četnost nedorozumění mezi těmito rodiči a pedagogy.

Pokud si dítě s probíranou látkou nevědělo rady, ve 24 % nemělo možnost konzultovat s konkrétním učitelem. To se mohlo odrážet na motivaci při odevzdávání a kvalitě vypracovaných domácích úkolů. Výše uvedené bylo častým tématem také při rodinných konzultacích. Nemile jsme byli překvapeni zjištěními, že někteří učitelé pouze prostřednictvím „esemesek“ zasílali čísla stránek textu, který si měli žáci doma přečíst a zároveň také termínovaný úkol, který měli vypracovat. Podobně jsme zaznamenali případy, kdy škola komunikovala s žáky a rodiči pouze prostřednictvím počítačového informačního programu (např. Bakalář). To vše bez jakéhokoliv výkladu, natož pomocí on-line výuky. Podobně problematické je, když učitel chce, aby žáci byli připojeni i s kamerou, a sám tak nečiní. To rovněž na motivaci nikomu nepřidá. S rodiči jsme se snažili dohledávat případnou pomoc zvenku prostřednictvím neziskových orga- ▶

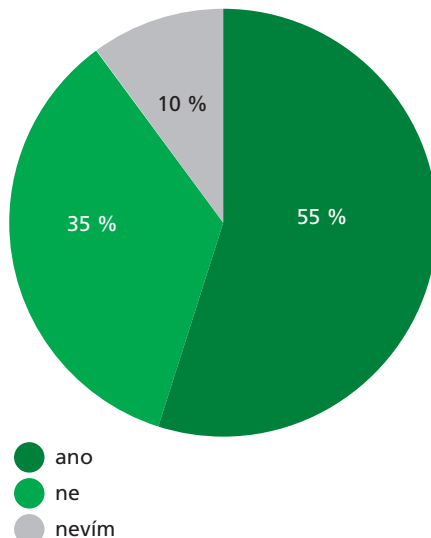
Graf 3 Vytvořený režim dne pro dítě v rodině

Graf 4 Nadměrné trávení na mobilu/PC mimo výuku (podle rodičů)

► nizací, které sice tuto činnost nabízejí, ale o jejich existenci se rodiče dovídají pouze sporadicky. Zde se nabízí např. možnost zřízení kontaktní linky pro děti a rodiče, kde by bylo možno konzultovat zadané učivo s dobrovolníky (pedagogy a studenty pedagogických fakult).

Velkým problémem se ukázalo dodržování režimu dne v domácím prostředí jako náhrady za pravidelnou docházku do školy (viz graf č. 3) a s ním spojené nadužívání až závislost na mobilním telefonu, resp. počítači (viz graf č. 4). Zaměstnaní rodiče mnohdy neměli možnost kontroly nad pravidelným připojováním svých dětí

Graf 5 Zhoršení prospěchu dětí v době „covidové“

do distanční výuky, případně je kontrolovali pouze nedůsledně, nebo vůbec. Děti se tak mohly připojovat jen formálně (vypnutá webkamera, mikrofon a paralelně zapnutý druhý zdroj komunikace, kde chatovaly s kamarády či hrály PC hry), nebo se připojovaly do výuky nepravidelně či vůbec (41 %).

Tento jev má jistou progresi, což je mnoha rodiči popsáno. Na jaře 2020 byly děti většinou motivovány, protože takový způsob výuky bez fyzické docházky do školy byl pro ně zpočátku i atraktivní. To se postupem prodlužování domácího vzdělávání měnilo a jejich školní aktivita se postupně

přesouvala do pasivity dané určitou demotivovaností plynoucí z „tohoto nekončného příběhu“.

Malý efekt distančního vzdělávání dokazuje velký počet žáků, kteří se prospěchově zhoršili, byť měli možnost konzultací s pedagogy a rodiče rovněž mohli kontaktovat učitele. Proto by bylo velmi potřebné, aby zavírání škol bylo realizováno až jako ta poslední možnost, která je důkladně promyšlená a ne jako jedno z možných, nabízejících se řešení, byť možnost nákazy ve školních podmínkách se dá předpokládat (viz graf č. 5).

Dalším nedobrym zjištěním je skutečnost, že se zhoršil prospěch, a tudíž i získané znalosti také u těch žáků, kteří se pravidelně, bez absencí připojovali a do školy zasílali zadané úkoly. Tuto skutečnost sdělilo 55 % rodičů. Žáků, jejichž rodiče uvedli, že se prospěchově nezhoršili, bylo pouze 35 %, 10 % rodičů nevědělo a nedokázalo odpovědět, což je také velmi významné. I tyto údaje jsou důkazem nedostatečného efektu distančního vzdělávání.

Dalším fenoménem této doby je rozevírání nůžek ve vzdělávání mezi žáky ze sociálně slabšího prostředí, jejichž rodiče příliš školní výsledky svých dětí nesledují, a žáky z rodin, kde je vzdělání důležitou hodnotou. Rodin, kde kvalitu vzdělání rodiče vnímají pouze okrajově nebo je nezajímá, mezi našimi klienty přibývá a nebezpečí nižšího společenského uplatnění těchto žáků by mělo být pro naše sociální a vzdělávací systémy velmi znepokojivé.

PŘÁTELÉ, BUĎTE CHYTŘÍ

Jako dlouholetý dnes již emeritní ředitel ZUŠ (byť ještě tolerovaný jako učitel) sleduji se zájmem polemiku, kterou vyvolal rozhovor Přátelé, buďme chytrí s ředitelem ZUŠ Hostivař Jiřím Stárkem. Neodolám, abych do ní nepřidal alespoň několik slov *pracujícího důchodce*.

Pro celý svět je český národ již od dob Jana Amose Komenského jakýmsi synonymem kvalitního vzdělávání. Zvláště pak vzdělávání hudebního. (Bonmot „co Čech, to muzikant“ se nezrodil v hlavě současného génia na bonmoty, ale vznikl na základě historických zkušeností doby pobělohorské.)

Možná to byl důvod, proč se základní umělecké vzdělávání nemělo na přelomu tisíciletí do nově tvořeného školského zákona (Zákon č. 561/2004 Sb.) ve formě školy (§ 7 a § 109) vůbec dostat.

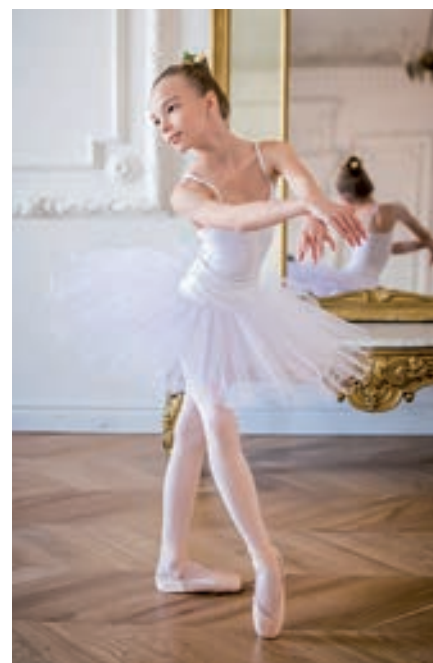
A byla to právě osobnost ředitele ZUŠ Jiřího Stárka, kterému se podařilo spojit technokratické myšlení tehdejších tvůrců nového školského zákona s muzikantskou

vizí a zachovat ZUŠ v systému škol. Již tehdy nám ředitel Stárek, tehdejší kolega, říkal, „buďme chytrí“. Již tehdy měl pravdu.

Současné zvláštní období určitě nenačhrává optimismu, že v pokoronavirové době budou ZUŠ na výsluní zájmu našich zákonodárců a ekonomů. Nezbyvá mi než souhlasit nejen s apelačním nadpisem článku pana ředitele Stárka, ale i s jeho obsahem.

Půjde totiž o smysluplnou existenci ZUŠ jako vzdělávací instituce, ne o pouhé „a po práci legraci“, třeba uspořádáním koncertu na počest čehokoli.

Jiří Šimáček,
emeritní ředitel ZUŠ V. Talicha Beroun

Maria Moroz / Shutterstock

SLOVENSKO STEJNĚ JAKO LONI KVŮLI KORONAVIRU RUŠÍ MATURITY

Slovensko letos stejně jako loni ruší kvůli koronavirové nákaze klasické maturitní zkoušky. Místo toho bude použit průměr známek z vysvědčení.

Druhá vlna koronaviru zasáhla Slovensko výrazněji než první vlna. Výsledkem byla vážnější pandemická situace,“ řekl minulý týden ministr školství Branislav Gröhling. Loni v říjnu Slovensko kvůli šíření koronavi-

rové infekce uzavřelo střední školy, žáci přestoupili na distanční formu výuky. Letos v únoru úřady sice umožnily otevření středních škol pro žáky posledních ročníků, do lavic se ale podle tisku vrátí la jen část z nich. Podle Gröhlinga žáci,

kterí nebudou spokojeni s hodnocením podle průměru známek, mohou požádat o absolvování klasické maturitní zkoušky. Loni tuto možnost využilo méně než procento maturantů. Slovenský ministr školství uvedl, že oznámení ohledně rušení maturit učinil už nyní, aby s ohledem na vládní krizi nezůstali maturanti v patové situaci.

STUDIE: TURECKÉ UČEBNICE ODRÁŽÍ ERDOGANOVU SNAHU O ISLAMIZACI

Turecké učebnice za poslední čtyři roky doznaly výrazných změn, které odrážejí snahu prezidenta Recepta Tayyipa Erdogana islamizovat společnost a oživit koncept *osmanského ideálu*. Tvrdí to studie izraelské nevládní organizace IMPACT-se, která monitoruje učebnice v různých zemích, a britského think tanku Henry Jackson Society.

Zpráva zveřejněná tento měsíc analyzovala 28 tureckých učebnic. Zmizela z nich evoluční teorie a židé a křesťané už nejsou lidmi knihy, ale nevěřící.

Z tureckých učebnic zmizel sekulární model, které učil evoluční teorii, kulturní otevřenost a toleranci k menšinám, včetně Kurdů, kteří přitom tvoří 15 až 20 procent turecké populace, komentoval studii turecký opoziční server Ahval. Podle jím citovaných expertů se do učebnic dostal místo toho etno-náboženský model pan-turkismu a ideál osmanské velikosti.

„Učebnice se staly předmětem Erdoganových pokusů islamizovat tureckou společnost a nostalgických návratů do doby turecké nadvlády v regionu,“ citoval šéfa

Institutu pro monitorování míru a kulturní tolerance (IMPACT-se) Marcuse Sheffa izraelský zpravodajský server The Times of Israel. Podle něj studie ukázala i na bizarní paradox – turecké učebnice uznávají hebrejštinu i židovský národ a nepopírají holocaust, ale židy označují za „nevěřící“ a v izraelsko-palestinském konfliktu považují Izrael za agresora.

Podle studie se také do tureckých učebnic dostal více pojem „džihád“ a „mučednictví“, ačkoliv je v nich zdůrazňován nenásilný džihád. Na Západě se stal džihád synonymem pro svatou válku, ale v islámu doslovně takový význam nemá, muslimští teologové hovoří kromě „džihádu mečem“ například i o džihádu srdcem (snaha být lepším muslimem) či džihádu jazykem.

Předchozí analýzu tureckých učebnic zveřejnil institut IMPACT-se v roce 2016, několik měsíců před pokusem části turecké armády o puč. Sheff připomněl čistky ve státní správě, během nichž Erdoganova vláda vyhodila z práce i 21 000 učitelů. Za mřížemi skončily desítky tisíc lidí: vojáci, policisté, soudci či prokurátoři. Zavřeny byly desítky novin a zpravodajských televizních a rozhlasových kanálů.

Ze škol a knihoven zmizelo po pokusu o puč také přes 300 000 knih, které byly podle vlády spojeny s hnutím duchovního Fethullaha Gülena. Ten žije v USA v exilu a Erdogan ho dlouhodobě viní ze snahy svrhnout jeho vládu. Některé z knih byly odstraněny i z kuriózních důvodů, například učebnice matematiky proto, že v ní byl příklad výpočtu stran dráhy „z bodu F do bodu G“. „Učebnici zakázali jen proto, že jsou v ní iniciály Gülena... To je paranoia,“ uvedl tehdy poslanec hlavní opoziční strany Osman Budak.

TISÍCE RODIČŮ A DĚTÍ V ITÁLII PROTESTOVALY PROTI UZAVŘENÍ ŠKOL

Tisíce italských rodičů, dětí a učitelů se minulý týden po celé zemi zapojily do protestu proti vládou nařízenému uzavření škol, které považují za neopodstatněné. Jde o první větší veřejné vyjádření nesouhlasu vůči rozhodnutí nové vlády premiéra Maria Draghiho, která kvůli šíření koronavirové nákazy uzavřela většinu škol od 15. března. Demonstrace se konaly v 35 velkých městech včetně Říma či Milána.

Počet účastníků jednotlivých protestů byl kvůli stávajícím protiepidemickým opatřením omezený. V Římě si účastníci manifestace nasadili oslovské čapky, aby upozornili na to, jaké dopady má po-

dle nich on-line vzdělávání na vývoj dětí. „Žádáme jednu věc: aby školy dostaly status nezbytné veřejné služby a okamžitě se znovu otevřely,“ uvedli zástupci sdružení Open Schools, které protesty organizuje.

V Itálii byly od začátku pandemie školy uzavřené už mnohokrát, příkaz přejít na dálkové vyučování se vydává nejen celostátně, ale také v jednotlivých regionech podle aktuální situace ohledně šíření nákazy. Nejnovější rozhodnutí o uzavření škol vláda zdůvodnila šířením nových mutací koronaviru, premiér Draghi ale slíbil, že návrat žáků do lavic je jeho prioritou a že půjde o jeden z prvních kroků v případě uvolňování restrikcí.

MŠMT: NA VĚDU A VZDĚLÁVÁNÍ MÁ JÍT Z PLÁNU OBNOVY 23 MILIARD KORUN

Ministerstvo školství (MŠMT) by mělo dostat na podporu vzdělávání a vědy 23 miliard korun z *Národního plánu obnovy*. Plán má sloužit pro čerpání peněz EU na pomoc ekonomice po koronavirové krizi, vláda ho má do konce dubna předložit Evropské komisi k posouzení.

V rezortu školství by peníze měly jít hlavně na rozvoj digitálních dovedností žáků, nákup další techniky, rozvoj vysokých škol, doučování v základních školách či podporu pedagogů. Jednotlivé investice se ještě připravují, řekla mluvčí ministerstva školství Aneta Lednová.

„Na základě usnesení vlády České republiky bylo přednostně rozhodnuto o navýšení alokace pro rezort MŠMT na celkovou výši 23 miliard Kč, z čehož pět miliard Kč má jít na vědu a výzkum a zbylých 18 miliard Kč do agendy vzdělávání napříč vzdělávací soustavou. Tato

alokace zohledňuje některé nejvýznamnější nadpožadavky, které původně MŠMT navrhovalo,” uvedla Lednová. Rozpočet rezortu činí letos zhruba 239,7 miliardy Kč.

Ministerstvo podle mluvčí nyní ještě pracuje na přípravě jednotlivých investic a reforem. S penězi z Národního plánu obnovy počítá třeba při modernizaci obsahu učiva s důrazem na informatiku nebo při vylepšení zápujčího fondu s přenosnými počítači pro znevýhodněné žáky. Chce také snižovat nerovnosti ve vzdělávání, a to hlavně prostřednic-

tvím doučování žáků základních škol a podporou pedagogů při práci s různorodými skupinami dětí. Na vyrovnávání nerovností ve vzdělávání ale zřejmě rezort nedostane tolik peněz, kolik žádal, řekla mluvčí.

Peníze z Národního plánu obnovy půjdou kromě toho do rozvoje některých důležitých akademických pracovišť. Ministerstvo chce rovněž budovat kapacity pro zvyšování kvalifikací a přeškolení a modernizovat vzdělávací nabídku vysokých škol. Ve vědě a výzkumu pak počítá s podporou čtyř až pěti projektů se záměrem vytvořit národní výzkumné autority především v biomedicině a společenskovedních oborech, které s tím souvisí.

čtk

JAZYKOVÉ ZNALOSTI ČECHŮ JSOU PRO PRAXI ČASTO NEDOSTATEČNÉ

Jazykové znalosti Čechů jsou pro praxi stále často nedostatečné. Cizí jazyk zvládá na nejvyšší úrovni zhruba třetina uchazečů o práci. Nejčastěji umí anglicky, ve srovnání s jinými Evropany ale hůře. Alespoň jeden cizí jazyk vyžadují přitom čtyři z deseti pracovních nabídek a zvyšuje se i zájem o pracovníky se znalostí dvou jazyků. Nejžádanější je angličtina.

Ze statistik personální agentury Grafton Recruitment vyplývá, že se sice v Česku výuka jazyků zlepšuje, přesto ale patří Češi na profesionální úrovni spolu s Francouzi, Poláky, Rumuny a Italy mezi nejhorší v Evropské unii. Horší než Češi jsou podle údajů Eurostatu ve znalosti cizího jazyka jen Italové, sdělila společnost. Na velmi pokročilé úrovni umí cizí jazyk v ČR 36 procent uchazečů o práci, střední úrovni se může pochlubit kolem 54 procent. Dvě třetiny lidí, kteří hledají práci, ovládají anglický jazyk. Znalost němčiny může prokázat 12,5 procenta zájemců o práci, francouzštinu umí sedm procent.

Angličtinu zmiňovalo podle Grafton Recruitment za uplynulý rok 55 procent nabídek práce, kde byla podmínka znalosti cizího jazyka. Celkově je angličtina pětikrát žádanější než všechny ostatní cizí jazyky dohromady a desítkrát žádanější než němčina. Na třetí příčce je francouzština, kterou zaměstnavatelé chtějí pětáctýřicetkrát méně než anglický jazyk. Čtvrtou italštinu ve srovnání s angličtinou poptávají devadesátkrát méně. Pátým nejoblíbenějším jazykem u zaměstnavatelů je holandština.

„Jazyky nejčastěji poptávají zaměstnavatelé z podnikových a zákaznických služeb,

IT, obchodu a výroby,” uvedla marketinová manažerka Grafton Recruitment Jitka Součková. Podle ní nejde jen o kancelářské pozice, ale často i o dělnické. Zájem o němčinu, francouzštinu a italštinu roste, řekla. Naopak počet volných pozic se znalostí ruštiny a polštiny podle ní ubývá.

Na jednu pozici s ruštinou je například 910 pozic s angličtinou, uvedla společnost v tiskové zprávě. Spíš než pracovní místa s ruštinou jsou podle ní nyní k dispozici místa s poptávkou ukrajinštiny. Polština

meziročně klesla z šesté na desátou příčku nejžádanějších jazyků, dodala Součková.

Ve 46 procentech pracovních nabídek s podmínkou cizího jazyka se podle Grafton Recruitment vyžaduje znalost jazyka na nejvyšší úrovni, tedy C1 nebo C2. Pro rostoucí množství pracovních nabídek pak podle Součkové firmy požadují vedle angličtiny často i znalost dalšího cizího jazyka, a to většinou alespoň na středně pokročilé úrovni, tedy B2. „Celkem dvojazyčné pozice představovaly 30 procent všech nabízených pozic za uplynulý rok,” řekla. Podle ní jsou tyto pozice nejobvyklejší v oboru podnikových služeb, kde se hovoří až 30 jazyky. Vedle nejrozšířenějších evropských jazyků jde podle Grafton Recruitment například i o hebrejštinu, čínštinu, hindštinu, japonštinu či korejštinu.

čtk

Shutterstock

OTEVŘENÝ DOPIS MINISTRU ŠKOLSTVÍ

Vážený pane ministře Plago, obracím se na Vás jako zástupce základní školy, protože považuji důsledky uzavření škol na stavu našich studentů v současné chvíli již za alarmující.

Kromě zkušenosti z každodenního kontaktu s našimi žáky vycházím i z výsledků šetření, která mezi dětmi pravidelně realizujeme. Aktuálně jsme provedli již čtvrtou vlnu výzkumu a máme tedy roční statistiku, jak děti zvládaly a zvládají distanční formu výuky. Pravda, nejedná se o nijak reprezentativní průzkum, na druhou stranu ale není podstatné, jestli děti, které distanční výuku již nezvládají, je 10 % nebo 20 %, důležité je, že jich prokazatelně přibývá (navíc se dá předpokládat, že oproti našim žákům, kteří mají zcela funkční zázemí, je situace v některých školách mnohem kritičtější).

Děti aktuálně zažívají velký stres, dopady na jejich celkovou duševní pohodu důležitou pro učení jsou ničivé.

Nehovořím z pozice teoretika, nejde mi o hrozbu možných dopadů distanční výuky, toto jsou konkrétní odpovědi skutečných dětí, které důsledky distanční výuky zažívají dnes a denně. (Níže přikládám ukázkou z některých odpovědí našich žáků 1. až 9. tříd). Situace se zhoršuje. Loni na jaře se děti zorientovaly, naučily se nové

postupy a práci s IT technikou, na podzim již situaci zvládly dobře, přizpůsobily se, techniku ovládají rutinně. Nicméně aktuální situace je hrozná. Mnoho dětí, přes kvalitní práci a enormní snahu pedagogů, věnuje výuce stále méně a méně času, jsou rezignované, demotivované, unavené, ztrácejí víru, že se do školy vrátí. Chybí jim běžné podněty ve škole, kontakt s kamarády, a to nejen jako interakce, ale jako nutná podpora učení. Máme také porovnání s dalšími školami, hovoříme s učiteli, rodiči a víme, že situace je vážná.

Vážený pane ministře, chci věřit, že opakované prohlášení, že školství je prioritou, jsou míněna vážně (zvláště za situace, kdy jsou továrny v plném provozu). Děti se mají vrátit urychleně zpátky do škol a my všichni společně musíme obnovit jejich důvěru ve vzdělání, ve společnost, v budoucnost. Pokud i nadále dopustíme tento hazard s celou jednou generací dětí, budeme řešit v budoucnu mnohem závažnější problémy.

Myslím, že ze své pozice můžete a můžete prosadit některá, byť jen částečná

urychlená uvolnění pro žáky škol. Školy nepotřebují další metodické pokyny na to, jestli má být online výuka na 1. stupni základních škol 2x 30 minut nebo déle, to opravdu školy po roce už vědí. Školy potřebují konkrétní strategii a můžeme rozhodně udělat více než jen opakovat, že se neví, kdy se školy otevřou. To je žalostně málo. Můžeme učinit alespoň dílčí a postupné kroky. Můžeme například otevřít školy třeba jen v některých regionech (když umíme některé uzavřít), děti mohou chodit do školy na několik hodin denně bez společného oběda, mohou se střídát ročníky, mohou se střídát týdny ve škole a týdny doma, cokoliv je možné, je potřeba bez prodlení udělat a následně vyhodnotit, budeme tak znát skutečný dopad opatření ve školách na stav epidemie. Máme mnoho naočkovaných učitelů, nechme je tedy už dělat jejich práci, oni se totiž právě proto naočkovat nechali.

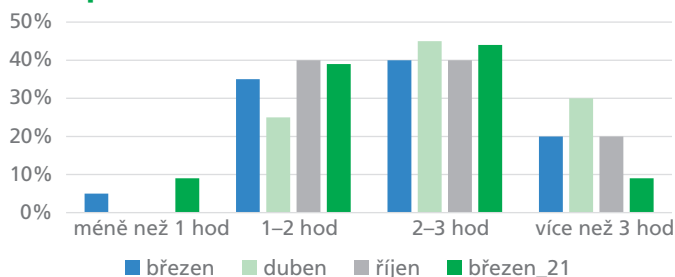
Musíme konat. Děti nemohou setrvat další týdny v distanční výuce. Děti se za poslední rok posunuly o velký kus dopředu v mnoha směrech, dokažme, že se posunujeme i my. Dětem to dlužíme!

Děkuji za Váš čas,

Martina Olivová, ZŠ Magic Hill

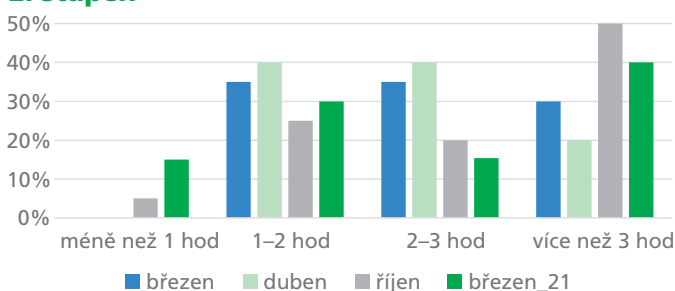
Kolik hodin denně se věnuje domácí škole

1. stupeň

Kolik hodin denně se věnuje domácí škole

2. stupeň

ŠKOLY V ČESKÉ LÍPĚ DOSTANOU NOVÉ UČEBNY

Základní školy Lada a Slovanka v České Lípě budou mít díky dotaci z evropských fondů moderní učebny pro výuku přírodních věd, jazyků nebo informačních technologií za téměř 17 milionů korun. Z vlastního rozpočtu Česká Lípa zaplatí jen 5,4 milionu korun.

„Investujeme do oprav škol každý rok desítky milionů korun, jedná se však většinou o venkovní opravy, jako jsou opravy střech, výměna oken nebo zateplení fasády. Je však důležité investovat také do modernizace vnitřního vybavení, a pokud k tomuto účelu lze navíc využít dotaci, jedná se o skvělý bonus navíc,“ doplnila starostka Jitka Volfová.

Práce na nových učebnách by měly začít letos o prázdninách, radnice teď

hledá dodavatele. „Předmětem veřejné zakázky jsou drobné stavební práce, výměna elektroinstalace a především dodávka a montáž nového vybavení včetně odpovídající výpočetní techniky a nábytku,“ doplnila mluvčí radnice. Základní škola Slovanka by měla získat novou učebnu chemie, fyziky, zeměpisu a přírodopisu a také novou jazykovou a počítačovou učebnu. Žáci Základní školy Lada by měli díky projektu dostat novou učebnu chemie, fyziky, jazyků

a počítačovou učebnu. Do modernizace a zateplení svých mateřských a základních škol investuje Česká Lípa každoročně miliony korun, v letošním roce má na to zhruba 50 milionů korun.

K největším projektům patří zateplení mateřské školy na sídlišti Špičák, které přijde na 16,4 milionu korun. Hotové by mělo být na podzim. Už v červenci by měly skončit práce třeba na modernizaci zanedbaného hřiště u Základní školy Jižní. Vznikne tam multifunkční hřiště pro nejrůznější druhy sportů, jako je fotbal, basket, volejbal, házená nebo badminton, na východní straně bude ještě hřiště na streetball.

čtk

VRÁTILI JSME ŽÁKY DIGITÁLNĚ DO LAVIC. CO DÁL?

Před rokem vláda uzavřela kvůli šíření koronaviru v Česku školy a začalo se vyučovat na dálku. Pro většinu učitelů to byla nová situace a řadu z nich zastihla nepřipravené. Rok online výuky ale přinesl první posuny – ve školách se zlepšilo využívání digitálních technologií, zvýšily se digitální kompetence učitelů i účast žáků na online výuce.

K tomuto posunu pomohla i iniciativa Učíme online, kterou v reakci na situaci hned v loňském březnu pružně spustila komunita dobrovolníků Česko.Digital. Iniciativa slaví 1. výročí, výzvam ale zdaleka není konec. Na čem bude komunita dobrovolníků dál pracovat a na jaké další výzvy upozorňuje?

Za projektem Učíme online stojí tým 663 expertních dobrovolníků z komunity Česko.Digital a více než 18 partnerských organizací a dopad svých aktivit dokládá jasnými čísly: zprovoznění online výuky na 621 školách, 8395 učitelů proškoleni naživo a 80080 prostřednictvím záznamů webinářů, 2032 darovaných počítačů do rodin v nouzi.

„Celý rok jsme pomáhali, ale zdaleka nejsme hotoví. Školy si žádají další rozvoj digitálních kompetencí, u učitelů stále registrujeme velkou poptávku po profesním rozvoji nejen v oblasti práce s technologiemi, ale zejména v oblasti pedagogicko-didaktické, a tisíce žáků stále zůstávají bez techniky,“ uvádí Eva Pavlíková, spoluzakladatelka a CEO Česko.Digital. „Loňský rok navíc přinesl další nové výzvy, jako je nárůst duševních poruch, a to jak u mladistvých, tak u samotných učitelů. To jsou další oblasti, na které chceme reagovat,“ dodává.

Foto: archiv

Projekt Učíme online fungující díky podpoře Nadace České spořitelny dnes slaví rok od svého zahájení. Vedle úspěchů v klíčových oblastech chce komunita Česko.Digital svým jménem upozornit na další výzvy, které je třeba ve prospěch české vzdělanosti zdotat.

Většina škol v ČR s překlopením výuky do online prostředí s počátkem roku 2020 vůbec nepočítala, podobně jako se nedal předvídat celkový vývoj epidemie. Po roce práce komunita pomohla zprovoznit online technologie 621 školám, přičemž se jednalo většinou o školy základní. „Vidíme zde znatelný posun. Alespoň jednou

týdně využilo online prostředí k výuce na podzim uplynulého roku 93 % škol oproti původním 64 % na jaře téhož roku,“ uvedla Eva Pavlíková. Doplnila, že uvedené údaje přesně zmapoval průzkum Nadace České spořitelny. V pomoci se zprovoznováním technologií budou dobrovolníci i nadále dle potřeby pomáhat.

Nově se však zaměří na podporu rozvoje digitálních kompetencí škol tak, aby používaly moderní technologie v co největší šíři s důrazem na bezpečnost a začlenily je do vzdělávacího procesu bez ohledu na to, zda výuka probíhá distanční, či prezenční formou.

Druhá oblast, na kterou se dobrovolníci intenzivně zaměřovali, je pomoc učitelům se zvyšováním digitálních kompetencí i samotnou online výukou. „Přes interaktivní webináře jsme naživo proškolili 8395 učitelů, kteří se registrovali na 76 webinářů, přičemž záznamy z webinářů na našem YouTube kanálu překročily 80 tisíc zhlédnutí,“ uvádí dobrovolnická koordinátorka webinářů Učíme nanečisto Klára Podpírová. Přínos webinářů, ve kterých sami učitelé inspirovali své kolegy, účastníci z řad pedagogů hodnotí velmi kladně. Podle jejich slov jim pomohly se lépe zorientovat v možných platformách a naučit se využívat jejich potenciál a učitelé díky nim získali řadu didaktických tipů pro efektivnější a zábavnější online výuku. Zvýšení digitálních kompetencí učitelů za uplynulý rok potvrzuje i nejnovější průzkum České školní inspekce.

hor

ZÁSTUPCI ŠKOL UVÍTALI PLÁN NÁVRATU ŽÁKŮ DO ŠKOL

Zástupci škol podporují plán pro návrat žáků do škol, který ve Sněmovně představil ministr školství. Ministerstvo s nimi plán předem konzultovalo.

Podle ministerstva se v první fázi po návratu žáků do škol budou střídat třídy prvního stupně v prezenční a distanční výuce. Speciální školy a malotřídky do 75 žáků budou mít prezenční výuku. Ve středních a vyšších odborných školách se obnoví praktická výuka, na vysokých školách praktická výuka závěrečných ročníků. Pro závěrečné ročníky základních a středních škol budou dobrovolné skupinové konzultace, v základních uměleckých školách individuální výuka. Školky se otevrou pro skupiny dětí v povinném předškolním vzdělávání. Roušky budou nově povinné i ve školkách a ve speciálních školách, pokud tomu nebude bránit postižení dítěte. Termín pro návrat má určit ministerstvo zdravotnictví.

Podle předsedy Asociace ředitelů základních škol Michala Černého plán vychází i z názorů ředitelů škol. Rotační

výuku sice nepovažují za ideální, ale akceptují ji. „Pokud někdo tady řeší problém zaměstnatelů, tak to asi problém je, ale není to náš problém,“ uvedl. „Pokud děti dostaneme do škol aspoň takto, tak zaplaťpánbůh za to, protože my je samozřejmě ve školách chceme mít,“ řekl. Ředitelé vítají i to, že deváté třídy budou mít možnost skupinových konzultací. Návrat všech devátáků by nyní už nedával smysl, protože na začátku května budou dělat přijímací zkoušky na střední školy, řekl Černý.

S ministerstvem o připravovaném postupu dopředu hovořil i šéf Asociace speciálních pedagogů Jiří Pilař. Podle něj se dohodli na tom, že v logopedických školách nebudou povinné roušky, ale pedagog by měl nosit aspoň štít. Nošení roušek se podle něj nedá očekávat ani u těžce mentálně postižených, nicméně u lehce retardovaných by to problém

být nemusel, řekl. Potíž může nastat spíš u autistů v běžných školách, kde se roušky nosit musí, dodal. Autisté by podle něj povinné roušky mít neměli. „Každopádně si myslím, že je určitě dobře, že se hledá cesta, jak dostat děti do škol, protože když si vzpomenu, že se školy zavřely dřív než hospody, tak je mi trochu smutno,“ řekl.

Podle předseda Unie školských asociací CZESHA Jiřího Zajíčka je představená první fáze návratu žáků do škol rozumnou variantou, i když není úplně jednoduchá. „Ale pokud to má být cena za to, že se budeme moci vrátit do prezenční výuky tam, kde nás to nejvíce tíží, tak to nějak budeme muset zvládnout,“ řekl. To, že by se závěrečné ročníky neměly vracet k běžné prezenční výuce, ale mohly by se účastnit skupinových konzultací, zástupci Unie CZESHA prosazovali. Konzultace označil za užitečné, i když je podle něj otázkou, jak moc je školy budou využívat.

čtk

PLAGA: JE POTŘEBA DO BUDOUNA PŘESVĚDČIT VÍC LIDÍ, ŽE SE VZDĚLÁVÁNÍ VYPLATÍ

Důvodem pro návrat žáků do škol má být podle ministra školství hlavně samotné vzdělávání dětí, nikoli potřeba návratu jejich rodičů do práce.

Tato slova ministr pronesl na interaktivní konferenci Moonshot by Aspen CE Budoucnost vzdělávání. Její účastníci se shodli, že vzdělávání v Česku se musí modernizovat tak, aby děti víc bavilo, učily se, co budou v životě potřebovat, a měly šanci na úspěch bez ohledu na svou rodinu.

Plaga uvedl, že považuje za svou osobní výzvu udržet pozornost politiků i médií u tématu modernizace vzdělávání tak, aby se mu věnovali i v dalším volebním období. V současnosti se podle něj ukazuje, že někteří lidé berou vzdělávání jako ryze formální či nepodstatnou záležitost a za důležitější považují fungování průmyslu a firem. Podle ministra je potřeba tuto část společnosti přesvědčit, že docházka dětí do škol je potřebná kvůli jejich rozvoji, ne proto, aby mohli rodiče zpět do továren, řekl.

Dlouhodobá distanční výuka může mít podle ekonoma Daniela Münicha z Národohospodářského ústavu Akademie

věd do budoucna výrazné dopady na ekonomiku kvůli nižší budoucí produktivitě práce v důsledku poklesu vzdělanosti. Školy v Česku jsou zavřené nejdéle v Evropě.

Shutterstock

Podle Plagy je potřeba do budoucna přesvědčit víc lidí, že se vzdělávání vyplatí a že díky němu mohou v životě uspět. Motivací by pro děti měla být zábavná forma učení. Se změnou je potřeba začít na pedagogických fakultách, které připravují učitele, řekl ministr. Obsah vzdělávání by se měl změnit tak, aby memorování faktů bylo nahrazeno kritickým myšlením, uvedl. Připomněl,

že s tím počítá i schválená Strategie vzdělávací politiky do roku 2030.

Podle ředitele Smíchovské střední průmyslové školy a gymnázia v Praze 5 Radko Sáblika je potřeba o nutnosti modernizace vzdělávání přesvědčit především učitele a ředitele. O změny se podle něj nyní zajímá asi deset procent pedagogů, 20 procent se nedá ovlivnit a další mohou upravit svůj způsob myšlení, když se budou seznamovat například s příklady škol, které již upravily svůj přístup a dobře to v nich funguje. Pokud to ale učitelé nepřijmou, tak se podle něj ve vzdělávání nezmění nic.

Účastníci konference se také shodli, že moderní vzdělávání by mělo přispět ke snižování nerovností mezi dětmi z chudých a bohatých rodin. Všichni by měli mít stejné šance se vzdělávat bez ohledu na to, do jaké rodiny se narodili, přála by si předsedkyně České odborné společnosti inkluzivního vzdělávání Klára Laurenčíková. Učitelé by neměli trestat žáky za chyby, protože tak žáky demotivují od snahy zlepšit se, doplnil Sáblik.

čtk

ČESKO-NĚMECKÁ SETKÁNÍ MLÁDEŽE SE BUDOU KONAT NA NOVÉ PLATFORMĚ

Organizace Tandem, která v Čechách a Německu podporuje projekty česko-německé spolupráce a výměny mládeže, bude své akce nově pořádat na online platformě *Dina International*.

Minulý týden na této platformě slavnostně zahájila první konferenci na téma „Mládež utváří budoucnost. Demokracie, participace, diverzita“. Kvůli pandemii covidu-19 se loni výměny mládeže i další akce zastavily, zástupci organizace pak hledali způsob, jak v mezinárodní spolupráci pokračovat. Nová online platforma splňuje vysoké nároky na bezpečnost v kyberprostoru, které si kladla zejména německá strana, řekla vedoucí organizace Tandemu v Plzni Lucie Tarabová.

Podle ní se před vypuknutím koronavirové krize konalo ročně kolem tisícovky projektů česko-německých setkání. Loni na jaře se kvůli protiepidemickým opatřením a uzavření hranic v souvislosti s šířením covidu-19 vše zastavilo. Zástupci organizace Tandem proto začali usilovat o to, aby se alespoň nějaká spolupráce škol, organizací a různých institucí zachovala přechodem do online prostoru.

Mezinárodní organizace v Německu včetně Tandemu pak rozhodly iniciovat vznik platformy Dina International, uvedla Tarabová. Nová platforma podle ní splňuje vysoké nároky na bezpečnost v online prostoru, které měli zejména Němci. Do té doby podle ní neexistovala platforma, která by jim vyhovovala. Dina International má servery uložené v Německu, jsou klimaticky neutrální a odpovídají všem požadavkům na ochranu osobních údajů, řekla. Platforma byla oficiálně spuštěna 15. března a nyní se na ní mohou konat i projekty česko-německé spolupráce, řekla.

Podle ředitele Tandemu v Řezně Thomase Rudnera v minulých letech organizace podporovala širokou škálu projektů, od setkávání mládeže přes rodinná centra po divadelně-umělecké aktivity. Věnovala se tématu historicko-politického vzdělávání, při kterém se organizovaly například návštěvy památníků obětí

druhé světové války a besedy s pamětníky. Nové téma se bude věnovat například zapojení mladých do rozhodování o politice nebo tematice změn klimatu.

Tandem má podle Tarabové v Česku k dispozici program Rozjeď to s Tandemem, kterým se mohou kofinancovat malé projekty do 10 000 korun. Organizace je schopna jich podpořit asi 10 až 20 za rok, řekla Tarabová. Hlavním zdrojem financí je Česko-německý fond budoucnosti, dále evropské projekty jako Erasmus, ale i kraje a město Plzeň, dodala.

V online prostoru se podle odhadu Tarabové koná asi desetina projektů mezinárodních setkání proti jejich množství před covidem-19. Návrat k počtům před koronakrizí podle ní bude trvat několik let a bude vyžadovat přesvědčování institucí i rodičů dětí, že setkávat se je bezpečné. Některé aktivity, jako třeba jazykové animace přibližující jazyk sousedů, by i po obnovení prezenčních akcí v budoucnu měly zůstat dál alternativně i online, uzavřela.

čtk

Obec Zborovice vyhlašuje
KONKURZNÍ ŘÍZENÍ
na vedoucí pracovní místo
ředitele/ředitelky ZŠ Zborovice

Více informací na obeczbzorovice.cz/uredni-deska

Termín přihlášek **do 18. 4. 2021** do 12:00

KONKURZY NA ŘEDITELE...

● **Obec Srbsko** vyhlašuje konkurz na ředitele/ředitelku ZŠ a MŠ. Přihlášky doručte do 21. 4. 2021. Více informací na: www.obecsrbosko.cz, tel.: 311 621 621. **Zn.: 151/21/Ř.**

● **Městys Škvorec** vyhlašuje konkurz na pozici ředitele/ky Základní školy Škvorec, okr. Praha-východ. **Uzávěrka přihlášek je 14. 4. 2021 do 12 hodin.**

Bližší informace a podmínky naleznete na adrese www.obecskvorec.cz. **Zn.: 152/21/Ř.**

● **Konkurzní řízení – ředitel ZŠ Polná.**

Rada města Polná vyhlásila konkurzní řízení na obsazení pozice ředitele/ředitelka ZŠ Polná.

Uzávěrka přihlášek 16. 4. 2021. Podrobnosti viz www.mesto-polna.cz. **Zn.: 153/21/Ř.**

● **Obec Lety** (okr. Praha-západ) vyhlašuje konkurz na ředitele/ředitelku nově vznikající prvostupňové Základní školy (první žáky přivítáme v září 2022) a již fungující **Mateřské školy Lety. Předpokládaný nástup od 1. ledna 2022.** Částečný úvazek od září 2021. Přijímání přihlášek do 10. května 2021. **Více informací na www.obec-lety.cz nebo na tel. 603 293 139.** **Zn.: 154/21/Ř.**

● **Obec Středokluky** hledá ředitele/ku Základní školy Středokluky, p. o., s nástupem od 1. 8. 2021. Uzávěrka přihlášek je 9. 4. 2021 do 13 hodin. Bližší informace na www.stredokluky.cz/reditel21 nebo na tel. 233 900 787. **Zn.: 155/21/Ř.**

● **Město Zbiroh** vyhlašuje v souladu s ustanovením § 99 odst. 1) a § 102 odst. 2) písm. b) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů, a § 166 odst. 2) zákona č. 561/2004 Sb., o předškol-

ním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, **konkurzní řízení**

na obsazení vedoucího pracovního místa ředitele/ředitelky příspěvkové organizace zřizované městem Zbiroh – Základní škola J. V. Sládka Zbiroh se sídlem Muchova 554, Zbiroh, IČ: 70996032.

Požadavky:

- vzdělání a pedagogická praxe dle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- znalost problematiky školských právních a ekonomických předpisů
- občanská a morální bezúhonnost,
- organizační a řídicí schopnosti,
- dobrý zdravotní stav.

Předpokládaný nástup na vedoucí pracovní místo ředitele: 1. srpna 2021.

Předpokládaná doba výkonu funkce ředitele/ředitelky školy je 6 let.

Náležitosti ke konkurznímu řízení:

1. písemná přihláška,
 2. úředně ověřené kopie dokladů o nejvyšším dosaženém vzdělání,
 3. přehled průběhu zaměstnání a dosažené pedagogické nebo řídicí praxe potvrzený posledním zaměstnavatelem,
 4. strukturovaný profesní životopis,
 5. nástin rozvoje školy v rozsahu max. čtyř stran A4,
 6. výpis z rejstříku trestů (ne starší než tři měsíce),
 7. originál nebo úředně ověřená kopie lékařského potvrzení o způsobilosti k výkonu práce ředitele (ne starší než tři měsíce),
 8. písemný souhlas se zpracováním osobních údajů pro účely konkurzního řízení.
- Přihlášky s požadovanými doklady zasílejte doporučeně do **15. dubna 2021** na adresu: Město Zbiroh, Masarykovo náměstí 112, 338 08

Zbiroh. Na obálku napište „**Konkurz – neotvírat**“. Kontakt: Mgr. Pavel Vlček, tajemník města, tel. 373 794 523, e-mail: tajemnik@zbiroh.cz.

Vyhlašovatel si vyhrazuje právo konkurzní řízení na obsazení funkce ředitele/ředitelky Základní školy J. V. Sládka Zbiroh, p. o., Muchova 554, Zbiroh, zrušit. **Zn.: 156/21/Ř.**

● **Město Dobříš** vyhlásilo usnesením rady města z 23. 2. 2021 konkurz na obsazení pracovního místa ředitele 4. mateřské školy Dobříš. Uzávěrka přihlášek je 12. 4. 2021 do 12 hodin. Bližší informace na www.mestodobris.cz nebo na tel. 318 533 344. **Zn.: 104/21/Ř.**

● **RMČ Praha 21** vyhlašuje konkurz na obsazení vedoucího pracovního místa ředitele/ředitelky příspěvkové organizace Masarykova základní škola, Praha 9 – Újezd nad Lesy. Celý text vyhlášení najdete na www.praha21.cz a tel. 733 656 594. Lhůta pro podání přihlášek je do 5. 5. 2021, 17 h. Předpokládaný nástup od 1. 8. 2021. Možnost přidělení služebního bytu. **Zn.: 134/21/Ř.**

● **Město Vodňany** vyhlašuje konkurzní řízení na **vedoucí pracovní místo ředitele Středního odborného učiliště služeb Vodňany, Zeyerovy sady 43/II.** Uzávěrka přihlášek je **9. 4. 2021.** Bližší informace naleznete na www.vodnany.eu nebo u Mgr. Júsufa Traore, tel.: 778 477 274. **Zn.: 135/21/Ř.**

● **Město Vodňany** vyhlašuje konkurzní řízení na **vedoucí pracovní místo ředitele Základní školy a Gymnázia Vodňany.** Uzávěrka přihlášek je **9. 4. 2021.** Bližší informace naleznete na www.vodnany.eu nebo u Mgr. Júsufa Traore, tel.: 778 477 274. **Zn.: 136/21/Ř.**

VOLNÁ MÍSTÁ...

● **ZŠ Řevnice** hledá pro 2. st. (AJ, TV) kvalif. učitele/ky s aktivním zájmem o děti a výuku. Dále hledáme asistenta/ku pedagoga na částečný úvazek. Naše škola je příjemná, stále se rozvíjející a na žáky zaměřená. Jako benefity nabízíme podporu v individ. výběru kurzů DVPP, výhody z fondu FKSP a hlavně prima

budoucnost v naší škole, která je umístěna v klidném městečku 25 minut vlakem od centra Prahy. Nástup 8/2021. Kontakt: kancelar@zsrevnice.cz nebo 775 882 535.

Zn.: 157/21/Ř.

● **ZŠ Čelákovice**, J. A. Komenského 414, příspěvková organizace, přijme od 1. 9. 2021 učitelku/učitele s aprobační na 1. stupeň ZŠ. Požadujeme vysokoškolské vzdělání a hezký vztah k dětem, praxe výhodou. Po zpracování možnost získání služebního bytu. Zájemci, volejte na tel. č. 326 998 201 nebo pište na info@zscelakovice.cz.

Zn.: 158/21/Ř.

● **ZŠ Tuklaty** přijme od září 2021 kvalifikovaného učitele/učitelku pro 1. stupeň. Malá škola, moderní vybavení, přátelský kolektiv. Kontakt: zstuklaty@seznam.cz. **Zn.: 159/21/Ř.**

● **ZŠ Úvaly** hledá do svého týmu – učitel/ka M, ČJ, F a AJ pro 2. stupeň. Nástup od 09/21. Nabízíme příjemné prostředí, kreativní učitelský sbor, možnost dalšího vzdělávání a vstřícné jednání. Životopis zasílejte na e-mail zivotopisy@zsuvaly.cz nebo kontaktujte personalistku na tel. 736 183 705. **Zn.: 160/21/Ř.**

● **ZŠ J. A. Komenského, Lysá nad Labem**, přijme od nového školního roku 2021/2022 kvalifikované učitele/ky 1. stupně, ICT a dále přírodovědných předmětů. Pozice je vhodná i pro studenty. Strukturovaný životopis s motivačním dopisem zasílejte na e-mail: info@zsjaklysa.cz. **Zn.: 161/21/Ř.**

● **EDUCAnet – gymnázium, SOŠ a ZŠ Praha, s. r. o.**, hledá učitele nebo učitelku anglického jazyka a ZSV s nástupem od 23. 8. 2021. Nabízíme výborné platové podmínky, benefity (stravenkový paušál, PC, mobilní telefon, další vzdělávání), stabilní pracovní prostředí a výborný kolektiv. Kontaktní osoba: Olga Weintraub, olga.weintraub@educanet.cz. **Zn.: 162/21/Ř.**

● **Gymnázium J. Keplera, Praha 6**, hledá pro příští školní rok 2021/22 kvalif. uč. Fy, Inf a M na plný nebo zkrácený úvazek. Nabízíme příjemné pracovní prostředí, vstřícné vedení a velmi šikovné a motivované studenty. Kontakt: grabmullerova@gjk.cz, 724 282 982. **Zn.: 164/21/Ř.**

ALL STARS SCHOOL

nová vícejazyčná mateřská a základní škola v Příbrami

hledá do svého kolektivu příjemné a kompetentní profesionály na pozice:

- ředitel/ka školy
- učitelka 1. stupně ZŠ
- učitel/ka MŠ
- školní psycholog

www.allstarsschool.cz
tel.: 723 800 123
info@allstarsschool.cz

● **ZŠ Školní, Praha 4 – Braník**, www.zsskolni.cz, přijme od srpna 2021 učitelku/učitele německého jazyka do vstřícného a přátelského kolektivu menší školy. Životopis zasílejte na e-mail ředitele školy: jiri.vybiral@zsskolni.cz, tel.: 776 257 985. **Zn.: 163/21/Ř.**

● **Ředitelka ZUŠ Říčany**, Masarykovo nám. 57, 251 01 Říčany, vypisuje výběrové řízení na místo pedagoga houslové hry, pedagoga výtvarného oboru, pedagoga hry na kytaru. Vše na částečný úvazek s možností rozšíření, s nástupem od 1. 9. 2021. Nabídku se strukturovaným životopisem zasílejte do 30. dubna 2021 na e-mail: ive.ta.sinkulova@zus.ricany.cz. Předpokládáný termín konkurzního řízení: třetí týden v květnu 2021. Více informací na www.zusricany.cz.

Zn.: 165/21/Ř.

● **ZŠ Škvorec, Praha-východ**, přijme od září učitele/ku na II. stupeň – kombinace s aprobací ČJ, ICT, Ma, F. Nabízíme rodinné prostředí školy ve venkovské lokalitě. Kontakt: 725 521 692, nebo m.seblova@skolaskvorec.cz. **Zn.: 88/21/Ř.**

● **ZŠ a MŠ Kmetiněves**, okres Kladno, přijme kvalifikovaného pedagoga na

1. stupeň od 1. 9. 2021. Tel.: 601 123 594. Životopisy zasílejte na: zskmetineves@zskmetineves.cz. **Zn.: 91/21/Ř.**

● **ZŠ TGM A MŠ Dolní Bousov** přijme od 1. 9. 2021 na plný úvazek učitele/ku ČJ, AJ, M. Dále pak učitele/ku 1. stupně. Tel.: 777 061 727, skola@zsdb.cz. **Zn.: 93/21/Ř.**

● **SPŠE Praha 10** přijme učitele/učitelku odborných předmětů na plný či částečný úvazek. Náplň výuky: operační systém Windows. Nástup od 1. 9. 2021. Možnost ubytování ve služebním bytě v budově školy. Tel.: 274 016 220, bukovska@uzlabina.cz.

Zn.: 118/21/Ř.

● **SPŠE Praha 10** přijme učitele/učitelku odborných předmětů na plný či částečný úvazek. Náplň výuky: počítačové sítě. Nástup od 1. 9. 2021. Možnost ubytování ve služebním bytě v budově školy. Tel.: 274 016 220, bukovska@uzlabina.cz.

Zn.: 119/21/Ř.

● **Gymnázium Pacov** přijme od 1. 9. 2021 učitele/učitelku chemie. Kontaktujte ředitele školy: gpacov@email.cz.

Zn.: 120/21/Ř.

● **Obchodní akademie Holešovice, Praha 7**, přijme od září 2021 na plný úvazek aprobované vyučující českého jazyka a společenských věd, anglického jazyka, ruského jazyka. Své CV zasílejte na info@oaholesovice.cz. Tel.: 605 169 246. **Zn.: 121/21/Ř.**

● **ZŠ Praha 9 – Čakovice** přijme do nově vzniklé mateřské školy učitele/ku na částečný úvazek. Nástup září 2021. Životopis zasílejte na e-mail: natalia.stastna@seznam.cz.

Dále hledáme:

– **Učitele/ku pro 1. stupeň a učitele/ku pro 2. stupeň: AJ, TV, Zem.** Životopisy na e-mail: zscakovice@zscakovice.cz, nebo na tel.: 734 588 863.

– **Učitele/ku pro 1. stupeň do APE třídy**, podrobnos-

ti na: https://zscakovice.cz/ape. Nabídky na e-mail: nick.wilson@apetridy.cz, nebo na tel.: 774 507 713.

Zn.: 122/21/Ř.

● **ZŠ a MŠ Praha 3** hledá pro školní rok 2021/22 kvalifikovaného učitele/učitelku 1. stupně na plný úvazek. Nabízíme příjemné pracovní prostředí v blízkosti centra a různé firemní benefity. V případě zájmu zasílejte CV na kontaktní e-mail: pfau-serova@skolaseiferta.cz.

Zn.: 131/21/Ř.

● **SPC při NAUTIS** hledá speciálního pedagoga pro pracoviště v Praze. 774 723 785, petra.slana@nautis.cz. **Zn.: 139/21/Ř.**

● **Gymnázium Karla Sladkovského, Praha 3**, přijme od 1. 9. 2021 učitele pro výuku předmětů: fyzika (částečný nebo plný úvazek), český jazyk – německý jazyk (plný úvazek), hudební výchova (částečný úvazek). Kontakt: prace@gykas.cz, tel. 721 319 633.

Zn.: 142/21/Ř.

● **ZŠ Dukelská, Mladá Boleslav**, hledá učitele matematiky. Nabízíme práci v uznávané a vyhledávané škole, dobrém kolektivu, se vstřícným přístupem vedení školy k možnostem a potřebám vyučujících. Vedení školy podporuje profesní a osobnostní rozvoj pedagogů, individuální aktivitu finančně odměňuje, novým kolegům zajišťuje mentorskou podporu. Kontakt: pavlikova@5zsmb.cz, 326 211 170. **Zn.: 149/21/Ř.**

● **Montessori ZŠ Planeta, Frydek-Místek**, hledá učitele 1. st. ZŠ (VŠ vzděl.), který bude laskavým a respektujícím průvodcem/kyní našich dětí. Nástup v srpnu 2021. Životopis a motivační dopis zasílejte na e-mail: monika@skolaplaneta.cz.

Zn.: 143/21/Ř.

- ŠKOLY V PŘÍRODĚ
- ŠKOLNÍ VÝLETY
- EDUKATIVNÍ PROGRAMY EVVO
- MALOVÁNÍ BARVAMI ZEMĚ

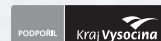
WWW.CETT.EU

CETT

CENTRUM ENVIRONMENTÁLNÍCH
TECHNIK A TECHNOLOGIÍ

PODHRADÍ 127
675 71 NÁMĚŠT NAD OSLAVOU
TEL.: +420 724 082 737
E-MAIL: INFO@CETT.EU

● **OA, Praha 3**, přijme od 1. 9. 2021 učitele/ku ČJ, M a Inf.

CV zasílejte na skola@oahovorcovicka.cz. **Zn.: 145/21/Ř.**

PRÁCI HLEDAJÍ...

● **Učitel SŠ, ZŠ** – od 2021/22 – D, ČJ, VV, RJ – Pha, Stř. a Úst. kr.: vonalbert@seznam.cz. **Zn.: 166/21/Ř.**

● **VŠ, 20 let praxe** ve výuce potravinářství, zbožíznalství, psychologie prodeje, kontrola potravin, odpadové technologie, ekologie, základy mechanizace, zem. výroba a praxe, myslivost, ř. p. B, C. Hledá uplatnění na zkrácený nebo plný úvazek. Č. t. 604 963 151. **Zn.: 129/21/Ř.**

UČITELSKÉ NOVINY, týdeník pro učitele a přátele školy, Ostrovní 30, 110 00 Praha 1. www.ucitelskenoviny.cz

Šéfredaktor: Petr Husník. **Zástupce šéfredaktora:** Lukáš Doubrava. **Redaktoři:** Jaroslava Štefflová (externistka), Radmil Švancar, spojení na členy redakce – prijeneni@ucitelskenoviny.cz. **Sekretariát:** Petra Čepeláková, tel.: 224 932 233, e-mail: redakce@ucitelskenoviny.cz. **Inzerce:** Petra Čepeláková, tel.: 224 932 233, e-mail: cepelakova@ucitelskenoviny.cz. **Korektorky:** Milana Čechurová, Šárka Hřibová. **Grafická úprava a zlom:** Michal Špatz. **Vydavatel:** GNOSIS, spol. s r. o.

Distribuce pro předplatitele: Česká pošta s. p. – oddělení periodického tisku, Olšanská 38/9, 225 99 Praha 3, bezplatná telefonní linka: 800 300 302, e-mail: postabo.prstc@cpost.cz. **ADISERVIS, s. r. o.**, Na Nivách 18, 141 00 Praha 4, tel.: 241 484 521, e-mail: adiservis@seznam.cz (ADISERVIS, s. r. o., zajišťuje předplatní i telefonickou objednávkou a dosílá starší výtisky). **Distribuce pro volný prodej:** PNS, a. s., Paceřická 1/2773, 193 00 Praha 9 – Horní Počernice. **Tisk:** Triangl, a. s., Beranových 65, Praha 9. Nevýžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Příspěvky zveřejněné v rubrice Dopisy, Zrcadlo praxe a Ohlasy se nehonorují. Společnost GNOSIS, s. r. o., využívá zpravodajství ČTK, jehož obsah je chráněn autorským zákonem. Přepis, šíření či další zpřístupňování tohoto obsahu či jeho části veřejnosti, a to jakýmkoliv způsobem, je bez předchozího souhlasu ČTK výslovně zakázáno. **ISSN 0139-5718.**

Číslo registrace MK ČR 2967.

DĚJEPISNÉ ATLASY

pro 2. stupeň ZŠ a víceletá gymnázia

134 Kč

- dějepisné atlasy v ucelené řadě
- historický vývoj od pravěku až po současnost
- textové i mapové části
- tematické ilustrace
- časové osy

na
KARTOGRAFIE.cz

ŠkolníMapy.cz